Ушбу сонда:
2 АТТЕСТАЦИЯДАГИ ҚОНУНБУЗИЛИШЛАР
3 «ИШОНЧ» ҲУҚУҚИЙ МАСЛАҲАТХОНАСИ
4 Биз билган, билмаган тарих МИРЗО УЛУҒБЕК

ИНСОНГА НАФ КЕЛТИРИШ - ОЛИЙ БАХТ
OZBEKISTON KASABA UYUSHMALARI FEDERATSIYASI / FEDERATION OF TRADE UNIONS OF UZBEKISTAN
ГАЗЕТА 1991 ЙИЛ 21 МАРТДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

ISHONCH

ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА УЮШМАЛАРИ ФЕДЕРАЦИЯСИ ГАЗЕТАСИ

2004 йил 5 май, чоршанба № 74 (1707)

СЕШАНБА, ЧОРШАНБА, ЖУМА ВА ШАНБА КУНЛАРИ ЧИҚАДИ

Биз юртимизнинг хавфсизлиги ва тинчлигини таъминлаш, Ватан қудратини ошириш, маърифий дунё халқлари яшаётган фаровон ҳаёт даражасига эришиш учун бугун Ўзбекистонда давлатимиз раҳбари бошчилигида ўтказилаётган изчил сиёсатни қўллаб-қувватлаймиз, халқимизни бу йўлда янада жипслашишга, юртимизга қўл кўтарган разил кимсаларга кескин зарба бериш учун ҳар доим тайёр туришга чақирамиз.

(Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ўзбекистон фуқароларига Мурожаатномасидан)

ЭЛ-ЮРТ ОЛДИДАГИ ХИЗМАТЛАР ЭЪТИРОФИ ИФОДАСИ

5 майда «Ўзбекистон Қаҳрамони» унвони ва «Олтин юлдуз» медали, «Мустақиллик», «Дўстлик» орденлари ҳамда «Жасорат», «Шуҳрат» медаллари таъсис этилганига 10 йил тўлди

«Биз кўҳна ва бетакрор тарихга эга бўлган, дунёни ҳайратга солган улуғ мутафаккирлар ва саркардаларнинг ворисларимиз ва буюк давлат қуришга бел боғлаган халқмиз». Миллий ғурур, халқпарварлик ва ватанпарварлик туйғулари билан суғорилган, фахр-ифтихорга тўла ушбу сўзларни Президентимиз Ислом Каримов Олий Мажлиснинг яқинда ўтган ўн тўртинчи сессияси минбаридан туриб айтди.

Бундай эътироф бежиз эмас. Бу эътироф - тарих ва келажакни, аждодлар ва авлодларни, эл-юртни Ватан равнақи ва халқ фаровонлиги аталмиш муштарак маслак, ягона мақсад йўлида бирлаштириб, чамбарчас боғлаб тургувчи эзгу даъватдир.

Зеро, бундан қарийб ўн уч йил муқаддам худди шундай юксак, ҳаётбахш туйғуларни қалби ва шуурига жо этиб, Юртбошимиз раҳбарлигида Истиқлол истиқболига ишонч-ла пешвоз чиққан халқимиз ўтган қисқа даврда қанчадан-қанча эзгу ва бунёдкорлик ишларини амалга оширди. Эндиликда дунё ҳамжамиятида ўз ўрни ва овозига, обрў ва эътиборига эга мамлакатимиз демократик ҳуқуқий давлат барпо этиш ва фуқаролик жамиятини шакллантириш йўлидан дадил одимламоқда.

Мўлжалланган олижаноб мақсадларни рўёбга чиқариш, кенг қамровли ислоҳотларимиз ижобатини таъминлаш юртимиз фарзандларидан жасорат ва қаҳрамонлик талаб этиши табиий. Шу маънода халқ ва Ватан манфаатлари йўлида фидокорона хизмат қилаётган инсонлар меҳнатини муносиб баҳолаш ҳамда уларни моддий ва маънавий жиҳатдан рағбатлантириш истиқлолимизнинг илк давриданоқ Президентимиз Ислом Каримов узоқни кўзлаб юритаётган давлат сиёсатининг бош мақсад ва вазифаларидан бири этиб белгиланди.

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг 1994 йил 5-6 май кунлари бўлиб ўтган сессияси бу борада ўзининг салмоқли натижалари билан тарихий аҳамият касб этди. Унда «Ўзбекистон Қаҳрамони» унвонини ва олий нишон - «Олтин Юлдуз» медалини, «Мустақиллик», «Дўстлик» орденларини, «Жасорат», «Шуҳрат» медалларини таъсис этиш тўғрисидаги қонунлар қабул қилинди.

Ушбу қонун ҳужжатларида қайд этилганидек, «Ўзбекистон Қаҳрамони» унвони олий даражадаги мукофот бўлиб, мамлакатимиз фуқароларига, айрим ҳолларда Ўзбекистон Республикаси фуқароси бўлмаган шахсларга ҳам давлат ва халқ олдидаги қаҳрамонона жасорат кўрсатиш билан боғлиқ хизматлари учун берилади. «Ўзбекистон Қаҳрамони» унвони билан тақдирланган шахсга «Олтин Юлдуз» медали ва унвон берилганлиги тўғрисидаги тегишли ҳужжат тантанали ва кенг ошкоралик вазиятида топширилади.

Шуни таъкидлаш ўринлики, парламентнинг ўша сессиясида суверен ва мустақил Ўзбекистонни барпо этиш, халқпарвар, демократик, ҳуқуқий давлат яратиш, фуқаролар тинчлиги ва миллий тотувлигини таъминлаш ишига қўшган улкан ҳиссаси ҳамда бу борада матонат ва жасорат кўрсатганлиги учун Президентимиз Ислом Каримовга «Ўзбекистон Қаҳрамони» унвонини бериш тўғрисида Олий Кенгаш қарори қабул қилинди.

Ҳозирги кунгача ушбу олий давлат мукофоти билан элликдан ортиқ ватандошимиз тақдирланди. Улар орасида турли соҳа вакиллари бор.

Давлатимизнинг яна бир юксак мукофоти - «Мустақиллик» ордени билан мустақил ҳуқуқий давлат барпо этиш ва уни мустаҳкамлашга, республикада тинчлик ва тараққиётни таъминлашга улкан ҳисса қўшган фуқароларимиз тақдирланади.

Юртимизда юздан ортиқ миллат ва элат вакиллари истиқомат қилади. Конституциямизда қайд этилганидек, Ўзбекистон Республикасида барча фуқаролар бир хил ҳуқуқ ва эркинликларга эга бўлиб, жинси, ирқи, миллати, тили, дини, ижтимоий келиб чиқиши, эътиқоди, шахси ва ижтимоий мавқеидан қатъи назар, қонун олдида тенгдирлар.

Шу жиҳатдан «Дўстлик» ордени билан мамлакатимиз фуқаролари, шунингдек, юртимиз фуқароси бўлмаган шахслар Ўзбекистонда яшаётган барча миллат ва элатларнинг вакиллари ўртасида дўстлик, ўзаро ҳамжиҳатлик ва тотувликни мустаҳкамлаш ишида эришган катта ютуқлари, Ўзбекистон халқининг бошқа мамлакатлар халқлари билан дўстлик ва ҳамкорлигини ривожлантиришга қўшган ҳиссаси учун тақдирланадилар.

Мазкур давлат мукофоти соҳиблари орасида нафақат фидойи ҳамюртларимиз, айни чоғда бошқа мамлакатлар фуқаролари, хорижий элчихона ва ваколатхоналар, халқаро ташкилотлар вакиллари, умуман, хориждаги бизга хайрихоҳ инсонлар ва чет эллик дўстларимиз бор экани қувонарлидир.

Давлатимиз раҳбари Олий Мажлиснинг яқинда ўтган сессиясида эл-юртимизнинг тинчлиги ва осойишталигини асраш йўлида мардлик ва фидойилик кўрсатган инсонларнинг Ватан олдидаги хизматлари ҳеч қачон унутилмаслигини таъкидлади.

Дарҳақиқат, мустақил Ўзбекистонда қарор топган анъана шундай - Ватан, халқ, Президент ҳеч қачон мард ва жасур фарзандларни унутмайди. Истиқлол йилларида ҳарбий хизматчилар, Миллий хавфсизлик хизмати ва ички ишлар органларининг ходимлари республикамизнинг миллий хавфсизлигини таъминлаш, жамоат тартибини сақлаш ва жиноятчиликка қарши курашда, ҳарбий бурчни ёки хизмат бурчини адо этиш вақтида кўрсатган мардлик ва жасоратлари учун «Жасорат» медали билан тақдирланиши йўлга қўйилгани ҳам шундан далолатдир. «Жасорат» медали билан, шунингдек, турли табиий офат, ёнғин ва бошқа фавқулодда ҳолатлар вақтида жамоат тартибини сақлашда, одамлар ҳаётини, давлат ва жамоат мулкини сақлаб қолишда жасорат кўрсатган кишилар ҳам мукофотланадилар.

Мамлакатимиз иқтисодиёти, фани ва маданиятини ривожлантириш, ёш авлодни ватанпарварлик ҳамда миллий истиқлол ғояларига садоқат руҳида тарбиялаш ишида улкан ютуқларга эришган кишиларни тақдирлашда «Шуҳрат» медалининг ўрни ва аҳамияти каттадир.

Давлатимизнинг олий унвони, орден ва медаллари ватандошларимизнинг эл-юрт олдидаги улкан хизматлари эътирофининг ўзига хос ифодасидир. Зеро, адолат ва ҳақиқат ҳукмрон бўлган мамлакатдагина сидқидилдан қилинган, ҳалол меҳнат қадрланади, ошкора эътироф этилади.

Ғулом АБДУРАҲИМ,
ЎзА шарҳловчиси

Муносабат

Қабиҳ ниятли кимсаларнинг қўпорувчилик ҳаракатлари оқибатида бевақт кўз юмган одамлар ҳақида кўп ўйлайман. Қалби яшаш, яратиш ишқи билан ёнган, беғубор инсонлар, ёш болаларнинг айби нима? Шунда қалбимда терроризм - жоҳиллар қуроли, деган ўй қайта жонланади. Келиб-келиб шу жоҳиллар уялмай-нетмай ўзларини Ислом динининг ҳимоячилари, дея жар солишга уринишмоқда. Бундай даъво қилишга қандай ҳаддилари сиғаяпти, ахир? Қилмишлари беайб инсонлар қонини тўкиш бўлса, уларнинг мусулмонлиги қаёқда қолди? Ёвуз кучлар ғаразли мақсадлари йўлида аёллардан фойдаланишаётгани янада таажжубли. Бу — меҳнатсевар, болажон, фидойи ўзбек аёли шаънига тажовуз эмасми?!

ТЕРРОРИЗМ - ЖОҲИЛЛАР ҚУРОЛИ

Терроризм юртимизда қонли башарасини намоён қилгандан сўнг кўзимиз янада каттароқ очилди, мулла бўлдик, камчиликларимизни теранроқ англадик. Демак, мустақил Ўзбекистонимиз камолини, нурли келажагини кўролмайдиган ёвуз кучлар бор экан, бир сония бўлсин огоҳу ҳушёрликни қўлдан бермаслигимиз керак. Ғанимлар айёру маккор, улар пайт пойлайдилар. Ўзларини мусичадек беозор қилиб кўрсатишга уринаётган бу кимсалар вақт-бемаҳал асл башарасини намоён қилмоқда. Таажжуб, мутлақо зўравонлик ва тажовузкорлик ҳаракатларига зўр бераётганлар уларнинг қараш ва ғояларини қабул қилмаётганларга турли тамғаларни босишдан тап тортмаётирлар. Оддий бир деҳқон, меҳнаткаш сифатида юрагимни ўртаётган нарса яна шуки, хунрезликларнинг айрим ижрочилари ўзимиз билган, ўзимиз таниган, ёнимизда катта бўлган кишилардир. Улар шунчалар паст кетганлиги, юзимизни ерга қаратганлиги ҳақида ўйлаш нақадар оғир. Бунинг учун ҳар биримиз айбдормиз.

Ота-она бўлиш осонмас. Бола-чақанинг қорнини тўйдириш билангина бурчимни адо этдим, деб ўйлаш ўта нотўғридир. Фарзанд аввало иймонли, эътиқодли, ўз Ватанини, она заминини жон-дилдан севадиган баркамол инсон бўлиб вояга етмоғи лозим. Бу йўлда лоқайдликка, ўзибўларчиликка йўл қўйсак куйиб қолаверамиз.

Энг яхши фазилатларни мурғак қалбларга сингдиришнинг синалган йўли меҳнат билан ошно бўлишдир. Буни ўз тажрибамга суянган ҳолда айтаяпман. Чўл ҳудудида масъулияти чекланган жамият ташкил қилиб, иштиёқ ила ишга киришдим. Бизга ажратилган 10 гектар ерда ажойиб боғ яратдик. Олма, ўрик, беҳи, гилос каби дарахтлардан ташқари узум, тут, теракка ҳам эътиборни кучайтирдик. Вақт ўтиши билан ниҳоллар фермер хўжаликларига сотила бошланди. Дастлабки йили 1 миллион сўмлик, иккинчи йили 5 миллион сўмлик кўчат сотилди. Мана энди боғимиз ҳосилга кириб, бамисоли жаннатга айланди. Маржон-маржон тер тўкиб, кўтаринки руҳда ишлаётган ёшларга қараб кўнглим ўн чандон кўтарилади. Худойим бизни ёмон кўздан, ёвуз кучдан ўзи асрасин. Ўлкамиз гулларга буркансин. Бунинг учун эса ҳамкору ҳамжиҳат бўлиб яшашимиз, курашмоғимиз даркор.

Э.ЭРНИЁЗОВ,
меҳнат фахрийси,
Хоразм вилояти

Эҳтиром

ХАЛҚ ХОТИРАСИ мангу яшайди

Матбуотда Вазирлар Маҳкамасининг «Иккинчи жаҳон уруши қатнашчиларини рағбатлантириш тўғрисида»ги Қарори эълон қилинди. Бу ҳужжат биз – уруш ва меҳнат фахрийларини бағоят тўлқинлантирди. Ҳукуматимизнинг мазкур қарори давлатимиз раҳбари Ислом Каримов раҳнамолигида изчиллик билан амалга оширилаётган кўплаб хайрли ишларнинг мантиқий давомидир. Қолаверса, Юртбошимиз таъкидлаганидек: «Бу дунёда ҳамма нарса ўткинчидир, амал ҳам, молу дунё ҳам, шону шуҳрат ҳам ўтиб кетади. Фақат халқ, халқ хотираси доим яшайди». Шундай экан ҳар бир киши халқ хотирасида ўзидан яхши ному эзгу ишлар қолдириши керак. Уруш фахрийлари суронли ҳаёт йўллари, залворли меҳнатлари, мардлигу жасоратлари билан халқимиз қалб тўридан жой олган табаррук инсонлардир. Озодликнинг қадрини, Ватан, миллат манфаати йўлида фидойилик кўрсатишни ана шундай нуронийлардан ўрганишимиз лозим. Уруш кўрган бу инсонларнинг ҳаёт йўли ёшлар учун катта тарбия мактабидир.

Яқинда туманимиздаги бир гуруҳ уруш қатнашчилари қатори мени ҳам Амир Темур номидаги умумтаълим мактаби ўқувчилари учрашувга таклиф этишди. Уларга иккинчи жаҳон урушининг суронли йилларидаги хотиралардан сўзлаб бердик. Ёшларни Ватанни юракдан севишга, жасур ва довюрак бўлишга даъват этдик. Навбат менга етганда, 1942 йилнинг кеч кузида жанггоҳда содир бўлган бир воқеани сўзлаб бердим. Айниқса, разведкага чиқиб, қуролланган душман тўдасига рўпара келишим ҳақидаги ҳикояларим ўқувчиларда катта таассурот қолдирди. Улар мени саволга кўмиб ташлашди. Бир болакайнинг «Урушдан сизни омон олиб чиққан нарса нима?» деб берган саволи юрагимни титратиб юборди. Унга шундай жавоб қилдим: «Биз олис юртларда жанг қилсак-да қалбимизни Ватан – Ўзбекистон меҳри илитиб турди. Чунки юртимиз осойишталиги, тинчлиги, болаларимиз келажаги қўлимизга қурол тутқазган эди. Ортимизда миллатимиз, халқимиз манфаати турганлигини қалбдан ҳис қилардик. Ҳа, Ватан ишқи бизни офатлардан омон олиб чиқди...

Сўзим тугагач ўқувчиларни кузатдим. Уларнинг кўзларида учқун порларди. Шунда хаёлимдан қуролдош дўстларим, сафдошларим бирма-бир ўтишди. Болаларни бугунги дориломон кунлар учун жон олиб, жон берган боболарга муносиб ворис бўлишга даъват этдим. Эҳ, уруш ҳақидаги хотиралар оғир. Аммо улар қанчалик даҳшатли бўлмасин, бу офатни фарзандларимиз юракдан ҳис қилишлари учун уларга уруш инсоният учун ажал уруғини сочувчи офат эканлигини теран англатайлик. Шундагина ғараз ниятли, осойишталигимизга раҳна солишга уринаётган манфур кимсаларнинг пуч алдовларига асло учмайдилар.

Бугун 80 ёшнинг остонасида туриб, дунёга юз тутган Ватанимиз истиқболидан қувонаман. Биз – нуронийларга кўрсатилаётган эҳтиром кучимга-куч қўшмоқда. Биз қандай даврларни кўрмадик дейсиз. Урушдан кейинги йиллар... халқ юпун, жудолик ҳар бир хонадонга ўз таъсирини ўтказган. Халқимизнинг иродаси билан барча қийинчиликларни енгиб ўтганмиз. Бизнинг Қангли, Қорағўйли, Қашқарбулоқ каби ўнлаб қишлоқларимиз фақат Истиқлол туфайли янги қиёфа касб этди. Деҳқон хонадонлари тоза ичимлик суви, газ билан тўла таъминланди. Фермерлик ривожланди. Тадбиркорликка кенг йўл очилди. Ёшларимизни кўриб, мен ҳам уйда тинч ўтиролмайман. Ҳар йили ўз маблағим ҳисобидан ҳудудимиздаги 25-мактабнинг битта синф хонасини таъмирлаб бераман, саховат ёрдамини уюштираман. Мустақиллик биздек нуронийларга янги ҳаёт, куч-қувват бағишлади. Ҳукуматимиз меҳрибонлигига жавобан ўзимизни ҳамиша сафда деб билмоқдамиз.

Баҳром бобо НУРУЛЛАЕВ,
уруш ва меҳнат фахрийси,
Ғаллаорол тумани

Орамиздаги одамлар

ҚАДРДОН ДАЛАЛАР ЧОРЛАЙДИ

1977 йили мактабни битирган Алижон отаси Акром ака меҳнат қилаётган «Ғаллақудуқ» хўжалиги далаларига йўл олди. Бу пайтда тенгдошлари турли ўқув юртларига ўқишга кириш илинжида юрар, гоҳо-гоҳо Алижонни ҳам ўз сафларига чорлашар эди. «Мен билан ишларинг бўлмасин, бир куни келиб, олий маълумот ҳам оларман. Ҳозирча отамга ёрдам беришим керак» деган эди ўшанда. Шу-шу бўлдию у тажрибали деҳқонлар, сувчилар қаторидан муқим ўрин олди.

- Хизматдан қайтгач, яна қадрдон дала ўз бағрига чорлади, - дея ҳикоя қилади қаҳрамонимиз, - Бир куни марҳум отам «Ўғлим, энди сен ҳам олий маълумот олмасанг бўлмайди», дедилар. Хуллас, Тошкент политехника олийгоҳининг техника муҳандислари бўлимини сиртдан битириб олдим. Мутахассислигим бўйича қишлоқ хўжалиги техникалари муҳандисиман. Лекин, деҳқончилик ишлари мен учун ҳамма нарсадан улуғ. Деҳқончилик менга ота касб. Ўшанда ўн, ўн беш гектар майдонда плёнка остида тарвуз етиштирганман. Даромад ҳам шунга яраша бўлган эди.

Алижон Саидаҳмедовнинг ҳаётида 1991 йили туб ўзгариш рўй берди. Алижон ота изидан боришга қатъий аҳд қилиб, ишга киришди. Туманда фермерлик ҳаракати бошлангач, у ҳам ариза билан мурожаат қилди. Туман раҳбарлари отасининг шу хўжаликда қилган кўп йиллик меҳнатларини, ўзининг ишчанлигини эътиборга олиб, унга 15 гектар ер ажратиб беришди. Фермер хўжалиги ташкил этган кундан бошаб енг шимариб ишга киришган Алижон ерни маҳаллий ўғит билан тўйинтирди. Экин турларини белгилаб олди. Елиб-югуриб қилган саъй-ҳаракатлари кузга бориб, ўз маҳсулини берди. Ўша йилиёқ ишлаб топган маблағининг бир қисмига «ЗИЛ-130» русумли юк машинаси сотиб олди.

- Биринчи навбатда фермернинг ўз техникаси бўлиши керак, - дейди у суҳбатини давом эттириб. Чунки вақтида шудгорлаш, экиб, йиғиштириб олиш, тайёр маҳсулотни ташиш ишларида у муҳим аҳамият касб этади. Бундан ташқари, фермер хўжалигида оилавий ишлаш ҳам хирмонга барака киритади. Яна бир муҳим масала - ернинг умрини бекор ўтказмаслик. Ана шундагина кўзланган мақсадингга эришасан.

«Акром» фермер хўжалиги далаларида асосан Саидахмедовлар оиласи меҳнат қилади. Ўтган йили бошоқли дон етиштириш борасида тадбиркор илғорлар сафида бўлди. Давлат буюртмасини биринчилардан бўлиб бажарди. Ҳар гектар ердан 45 центнердан ҳосил йиғиб олди. Озгина ерга пиёз экиб, 60 тонна ҳосил олди. Яхшигина пулга сотилди. Турмуш ўртоғи Шаҳлохон, фарзандлари Шахноза, Аббос, Мадина ҳамда Саидаҳрорларгача дала бошида бўлди. Бир тан бўлиб қилган меҳнатлари эвазига трактор сотиб олди.

Фермернинг эндиги мақсади ўзи учун мос уруғларни етиштириш. Бошқача қилиб айтганда, ўз фаолиятини уруғлик етиштирувчи фермер хўжалигига айлантириш. Тадбиркор меҳр ва мурувват йили муносабати билан қариялар уйига икки юз минг сўмлик ёрдам бермоқчи. Болалар спортини ривожлантириш жамғармасига ҳам баҳоли қудрат ёрдам беришни режалаштириб қўйган. Фермер шу кунларда баҳорнинг саховатли кунларидан унумли фойдаланиб, 12 гектар майдондаги буғдойни ота ўгитлари асосида парвариш қилмоқда.

Бундан ташқари, у ўн миллион сўмлик лойиҳа асосида қурилаётган чойхона қурилишини тезроқ ниҳоясига етказиш мақсади билан елиб-югурмоқда.

Отабек ҒАФФОРОВ,
Оҳангарон тумани

ҚИШЛОҚҚА ЭНГ ЯХШИ СОВҒА

Оқолтин туманидаги Сардоба қишлоғида 500 рақамга мўлжалланган автоматик телефон станция фойдаланишга топширилди.

- Яқин вақт ичида рақамлар сони икки баравар кўпаяди, -дейди «Ўзбектелеком» акциядорлик компаниясининг «Сирдарётелеком» бўлими директори Амир Ғозиев. - Абонентларимиз нафақат республикамиздаги истаган аҳоли пунктларига, балки дунёнинг бошқа мамлакатларига ҳам бемалол қўнғироқ қила олади.

2010 йилгача вилоятнинг барча шаҳар ва туман марказлари замонавий телефон алоқаси билан таъминланади. Сирдарёда бу борада катта ишлар амалга оширилди. Кейинги тўрт йил давомида Гулистон, Янгиер, Бахт, Ширин шаҳарлари, Боёвут, Ховос, Мирзаобод, Сирдарё ва Оқолтин туманларида рақамли АТСлар монтаж қилинди. Фақат учта қишлоқ бундай алоқа билан таъминланмаган холос. Вилоятдаги 21 қишлоқ АТСига рақамларни автоматик тарзда аниқлаш мосламалари ўрнатилди. Бу мосламалар қишлоқ аҳолисига туман алоқачилари ёрдамисиз шаҳарлараро ва халқаро тармоққа чиқиш имконини беради.

(ЎзА)

РЕСПУБЛИКА КАСАБА УЮШМАЛАРИДА

Ўзбекистон таълим ва фан ходимлари касаба уюшма Марказий қўмитаси тасарруфидаги олий ўқув юртлари касаба уюшма қўмиталари раисларининг бир ҳафталик малака ошириш ўқуви бўлиб ўтди. Ўқув давомида тингловчилар «Занги ота» мақбарасини зиёрат қилдилар. Тошкент шаҳридаги Мирзо Улуғбек номидаги университет касаба уюшмаси ташкилоти иш тажрибаси билан танишишди. Ангрен, Янгийўл шаҳарлари, Ўрта Чирчиқ туман тармоқ касаба уюшма қўмиталарида «Балли касабақўм» кўрик-танловининг биринчи босқичи ўтказилди. Қатнашчиларга касаба уюшма Устави, «Кадрлар тайёрлаш Миллий дастури», тегишли қонунлар бўйича саволлар берилиб, уларнинг билим савиялари ўрганилди. Ғолибларга совғалар берилди. Шу билан бирга улар иккинчи босқичда қатнашиш учун йўлланма олдилар.

* * *

Когон шаҳрида бошланғич касаба уюшма қўмиталари раисларининг «Тармоқ касаба уюшма қўмиталарининг асосий йўналишлари» мавзусидаги семинари бўлиб ўтди. Шаҳар бўйича 2-таянч мактаб касаба уюшма ташкилотининг ижобий ишлари оммалаштирилди. Галаосиё туманидаги қишлоқ хўжалиги коллежида ўқувчилар ўртасида кураш бўйича очиқ турнир ўтказилди. Унда 56 нафар ёш курашчи ўқувчилар қатнашдилар. Барча туман, шаҳарларда «Йил ўқитувчиси» кўрик-танлови ўтказилди.

Бухоро туманида вилоят ҳокимининг тадбири асосида «Мактаблар куни» бўлиб ўтди. Туман касаба уюшма қўмитаси томонидан туман мактабларига спорт анжомлари тортиқ этилди.

* * *

Қашқадарё вилоят тармоқ касаба уюшма қўмитаси Қарши тумани бошланғич касаба уюшма ташкилотларида бўлиб уларга амалий ёрдам кўрсатди. Нишон, Чироқчи, Яккабоғ туман қўмиталари томонидан таянч бошланғич ташкилотлари раисларининг ўқув семинари ўтказилди. Шаҳрисабз туманидаги Й.Охунбобоев номли болалар оромгоҳининг таъмирлаш ишлари бошланди.

* * *

Тахтакўпир, Нукус, Қанликўл туманлари бўйича вакилликлар ташаббуси билан «Хотира ва Қадрлаш куни»га бағишлаб педагоглар ўртасида спорт мусобақалари ўтказилди. Ғолибларга вакилликларнинг эсдалик совғалари топширилди.

Нукус шаҳрида Самарқандда ўтказиладиган «Универсиада» спорт мусобақалари командаларини саралаш тадбирлари ўтказилди. Қорақалпоғистон Давлат университети билан Нукус Давлат педагогика институти футбол жамоалари куч синашдилар. Натижада Нукус Давлат педагогика институти спортчилари ғолиб келиб «Универсиада»га бориш учун йўлланмани қўлга киритдилар.

Савоб ишни ҳар ким, ҳар куни қилиши керак

СЕН ЁЛҒИЗ ЭМАССАН, ТУРСУНОЙ!

«Лайлакуя» маҳалласи аҳолисига Хўжаобод шаҳрида ҳавас қилмаган одамнинг ўзи йўқ. Чунки улар бир оиланинг соҳибларидек орзу-ҳавасларию, қувонч ташвишларини ўртада баҳам кўришади. Тўй-маърака, ҳашар, шанбаликларда бирга бўлишади.

Темирйўл ишчиси Алишер Рахимбердиевнинг жажжи қизалоғи Турсунойнинг соғлиғи ҳақида бутун маҳалла қайғурарди. Онаси Олтиной опа болажонисини кўрсатмаган шифокори қолмади. Шифокорлар болага қўл-оёғ касаллигининг оғир формаси, ногирон деган ташҳис қўйдилар.

Маҳалла болаларининг мактабга эрталаб чуғурлашиб ўтишларига қизалоғининг кўча деразасидан маюс тикилиб ётишини кўраркан, ота-онанинг юрак-бағри эзилиб кетарди. Кунларнинг бирида маҳалла оқсоқоли Расулжон ака Хўжамбердиев кўчабошида темирйўлчини учратиб қолиб, елкасига дўстона қўл ташлади:

– Куюнаверманг, ўғлим! 24-мактаб директори Зиёдахон Ғозиевани биласиз, болажон. Кеча маслаҳатимизни пишитдик. Қизингизни уйда ўқитишадиган бўлишди.

...Ўқитувчи Ҳабибахон Нишонова ҳам қизчага бутунлай боғланиб қолди. Турсуной ҳам опажониси ҳаяллаб қолса, «устозни соғиндим», деб хархаша қилади. Ҳа, меҳр-мурувват билан олам мунаввар деганларича бор. Шогирдининг тиришқоқлиги, зукколиги Ҳабибахонни баъзан шошириб қўярди.

Таълим ва фан ходимлари тармоқ қўмитаси раисаси Садбархон Юсупова, мактаб касаба уюшмаси етакчиси Ибодатхон Обидовадан ногирон болаларни уйларида ўқитишни йўлга қўйилганини эшитиб боши осмонга етди. Икковлашиб, туман халқ таълими бўлими мудири Тоҳиржон Тожиддиновга бордилар. Мудир, Турсунойни бепул дарслик ва ўқув қуроллари билан таъминлаш ҳақидаги таклифга дарҳол кўнди. Ушбу савоб юмушни олиб бораётган мураббийларни қўшимча иш ҳақлари билан рағбатлантириш тўғрисидаги иш берувчи билан касабақўмнинг қўшма қарори лойиҳаси тайёрланди.

Тоҳиржон ака тармоқ касабақўми билан шундай бақамти фаолият юритишга одатланган. Чунки жамоа шартномасида ногиронларнинг ижтимоий ҳимоясини таъминлашга маъмурият ҳам касабақўм билан бирдек масъуллигини яхши билади.

Хўжаободлик маорифчиларнинг меҳнат муҳофазаси бўйича хайрли ишлари бутун вилоятнинг оғзига тушган. 2003 йили тармоқ касабақўмларининг меҳнат муҳофазасига бағишланган вилоят семинари шу ерда ўтказилганлиги, мактаб жамоаси кўрик-танловда 1 ўринга мушарраф бўлганлиги бежиз эмас.

Маълумки, Кадрлар тайёрлаш Миллий дастурида иқтидорли болаларни тарбиялаш ва истеъдодларини рўёбга чиқариш муҳимлиги алоҳида уқтирилган. Мактаб жамоаси бу борада касаба уюшмаси билан ҳамкорликда иш юритмоқда. Фан кабинетлари ва тўгараклари ишини яхшилаш, ўқувчиларнинг бўш вақтларини мазмунли ташкил қилиш масалалари маъмурият ҳамда касаба уюшма ташкилоти билан биргаликда ҳал этилмоқда. Иқтидорли ўқувчиларнинг 2003 йилда бўлиб ўтган вилоят танловида 11-синф ўқувчиси Дилноза Хўжаназарова ғолиб, деб топилди. Ўтган йилда мазкур мактаб ўқувчиларидан 12 нафари олийгоҳлардаги тест синовларидан муваффақиятли ўтди. Ўқув-тарбия ишларидаги ибратли тажрибалари туфайли мактаб вилоят халқ таълими бошқармасининг таянч-намуна мактаблари қаторидан жой олди.

Жамоанинг комил инсонни тарбиялашдаги саъй-ҳаракатлари япониялик маорифчиларнинг эътиборига тушган. Кунчиқар мамлакати элчихонаси таълимни ривожлантириш дастури лойиҳаси бўйича 53 минг 910 АҚШ доллари қийматида мактабга замонавий ўқув қуроллари тўпламини совға қилди.

Хўжаободлик маорифчилар айни кунларда Президентимизнинг «2004-2008 йилларда мактаб таълимини ривожлантириш дастурини тайёрлаш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Фармони ижросини таъминлаш иштиёқида меҳнат қилаётирлар. 31 умумий ўрта таълим мактаби, битта гимназия, 20 тадан зиёд болалар боғчаси Фармонда ўртага қўйилган вазифаларни бажарилишида иштирок этмоқда.

Мактаб ва маорифнинг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш, ўқув-тарбия ишларини жаҳон андозаларига мувофиқлаштириш юзасидан туман ҳокимлиги ва халқ таълими бўлимининг дастури ишлаб чиқилган. Режага кўра, қурилиши тугалланмаган 9-, 16-мактабларда бунёдкорлик ишларини давом эттириш бўйича лойиҳалаш бошлаб юборилган. Фойдаланишга яроқсиз яна 3 та мактаб бутунлай янгиланади. 11 та мактаб капитал, 19 та мактаб жорий таъмирдан чиқарилади.

Тармоқ касабақўми Фармондан келиб чиқаётган вазифаларни амалга оширишда иш берувчи билан бир сафда туриб ўзини камарбаста деб билмоқда. Мактабларда ўқув йили якунлангач, қурилиш ва таъмирлаш юмушларини ҳашар йўли билан бажариш, иш ҳақларини вақтида тўланишига эришиш, хавфсиз-хатарсиз меҳнат шароити яратиш, ўқитувчиларни, уларнинг фарзандларини ёзги таътилини кўнгилли ўтказиш тадбирлари шулар жумласидандир.

Ўқитувчиларнинг касб маҳоратини ошириш, мактаблардаги маданий-маърифий ва спорт тадбирларини ўтказиш маорифчиларни ижтимоий ҳимоялаш бўйича жамоа шартномасида белгиланган мажбуриятлар ижроси таъминланмоқда.

Ўқувчи ёшларни спортга қизиқтириш, шу йўл билан соғлом турмуш тарзини қарор топтириш, спортнинг оммавийлигига эришиш жамоа шартномасида алоҳида ўрин эгаллаган. Спортнинг кураш, қўл тўпи, бокс, енгил атлетика, шоҳмот-шашка турларида кўплаб ўқувчи ёшлар қатнашмоқдалар. 22-ихтисослаштирилган мактаб жамоаси спорт мусобақаларида ҳаммадан илгарилаб кетди. Ўтган йил якунида энг яхши кўрсаткичлари учун 220 минг сўмлик спорт инвентарлари билан мукофотланди.

Меҳр ва мурувват йилида айниқса эҳтиёжманд оилаларни қўллаб-қувватлашга катта аҳамият бериляпти. Шу йили 48 та камхарж хонадонга 220 минг сўмлик моддий ёрдам кўрсатилди. Ўтган йили 20 нафарга яқин ўқитувчи ва 300 нафар болажонлар оромгоҳларда мириқиб ҳордиқ чиқаргандилар. Бу йил уларнинг сони янада кўпаяди. Бунинг учун туманнинг энг баҳаво масканидаги «Боғбон» болалар оромгоҳида тайёргарлик ишлари ниҳоясига етказилмоқда.

Собиржон РЎЗИМАТОВ,
«Ишонч» мухбири

Бир Фармон шарофати

КОРПОРАТИВ БОШҚАРУВ ҚАНДАЙ САМАРА БЕРАЯПТИ?

Президентимизнинг «Ўзбекистон иқтисодиётида хусусий секторнинг улуши ва аҳамиятини тубдан ошириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Фармонида хусусий секторни ривожлантиришни рағбатлантириш, мамлакат иқтисодиётида унинг роли ва аҳамиятини ошириш, хусусийлаштирилган корхоналарда корпоратив бошқариш тизимини такомиллаштириш вазифаси белгилаб берилган.

Қашқадарё вилоятида ҳам бу борада муайян ютуқлар қўлга киритилаяпти. Фуқароларда мулкка эгалик туйғуси шаклланиб, хусусийлаштириш жараёни янги босқичга кирди.

– Қимматли қоғозлар бозорини ривожланиши турли хилдаги инфратузилмаларни ташкил этиш, акциядорлик жамиятларига самарали хизмат кўрсатиш имкониятини яратади, – дейди биз билан суҳбатда вилоят қимматли қоғозлар бозори фаолиятини мувофиқлаштириш ва назорат қилиш бошқармаси бошлиғи Шавкат Маматов. – Ўтган даврда ҳиссадорлик жамиятларида 10 миллион 661 минг дона акциялар муомалага чиқарилди. Бултур бошқарма томонидан умумий миқдори 593,8 миллион сўм бўлган 16 та акциялар пакети давлат рўйхатидан ўтказилди.

Айни пайтда вилоятда 2 та инвестиция фонди, 4 та брокерлик идораси, 4 та қимматли қоғозлар сақловчи масъулияти чекланган жамиятлар, 2 та иккинчи даражали депозитарийлар фаолият кўрсатмоқда.

Корхоналар акцияларининг сотилиш ҳажми йилдан-йилга ошиб бормоқда. 2000 йилда 315 миллион сўмлик акциялар сотилган бўлса, 2003 йилга келиб бу рақам 1,4 миллиард сўмни ташкил қилди.

Хорижий инвесторлар билан алоқа мустаҳкамланиб бораяпти. «Муборакпахтатозалаш» ҳиссадорлик жамиятининг 42 фоиз акциялари Лихтенштейн давлатининг «TEKA INVESTCA» компаниясига, «Шаҳрисабз консерва»нинг давлат улуши бўлган 8370 дона акциялари Буюк Британиянинг «BERFAC LTD» компаниясига, «Косонеғэкстракция» жамоасининг 44,2 фоиз акциялари АҚШнинг «DAVSON HOLDINGS» ва «DEVOURLLC» компаниясига, «Қаршиёғэкстракция» акциядорлик жамиятининг 101 минг 515 дона акциялари Американинг «ENDEVOUR LTD» компаниясига сотилди.

Акциядорлик жамиятларининг олаётган соф фойдаси ва дивидентлар миқдори ўсиб бормоқда. Йил якунида соф фойда миқдори 6,3 миллиард сўмга, дивидентларга ажратилган маблағ 4,1 миллиард сўмга етди.

«Муборакнефтгазмонтаж»нинг кўрсаткичлари салмоқли. Жамият акциядорларга 1,1 миллиард сўм дивидент тўлаб, нафақат вилоятда, балки республикада ҳам энг юқори натижага эришди.

Бироқ вилоятдаги «Яккабоғтўқимачи», «Китобипйигирув», «Тараққиёт», «Дўстобод», «Кумуш» ҳиссадорлик жамиятлари йилни зарар билан якунлаган бўлсалар, «Гидроқурилиш», «Қаршисаноатуйжойқурилиш», «Қашқадарёсувқурилиш», «Бунёдкор-Б» сингари жамиятларда соф фойда олинмаганлиги ташвишли бир ҳолдир.

Мавжуд 330 та корхонанинг 181 тасида дивидент ҳисобланган. Бу 54,8 фоизни ташкил этади, холос. 90 тасида ҳисобланган 1,9 миллиард сўмга яқин дивидент акциядорларга тарқатилмаган. «Ўзбурғунефтгаз» тизимидаги 5 та корхона томонидан 800 миллион, «Ўзпахтасаноат» тасарруфидаги ҳиссадорлик жамиятларида 100 миллион, бошқаруви маҳаллий ҳокимиятга берилган корхоналарда 200 миллион сўмлик дивидентлар тўланмаганлиги жойларда корпоратив бошқарувнинг қониқарсиз олиб борилаётганлигини кўрсатиб турибди.

Юртбошимизнинг юқоридаги Фармони, янги тизимни такомиллаштиришда катта аҳамият касб этади. Акциядорлик жамиятларида янгидан 1001 нафар кузатув кенгаши ва 432 нафар тафтиш комиссиялари аъзолари сайланди. 46 та корхона бошқарув раисининг фаолияти қониқарсиз деб топилиб, вазифасидан озод қилинди.

Фармон ижросини таъминлаш – давр талаби. Вилоят бўйича 165 та ҳиссадорлик жамиятининг умумий йиғилиши ўтказилиб, 27 тасида низом жамғармаси миқдорини ошириш, 132 тасида масъулияти чекланган жамиятга ўтиш, 6 тасида бирлашиш ва қўшилиш тўғрисида қарор қабул қилинган.

Бироқ Қарши шаҳрида 47 та, Шаҳрисабзда 27 та, Яккабоғда 13 та, Қарши туманида 12 та, Чироқчида 9 та акциядорлик жамиятларида қайта ташкил этиш бўйича ишлар якунига етказилмаган. Бунга «Чироқчиконсерва», «Қаршисут», «Қарши-30» каби масъулияти чекланган жамиятларни мисол қилиб кўрсатиш мумкин. Бу ташкилотларда таъсис шартномасини тасдиқлаш ва жамиятни давлат рўйхатидан ўтказиш, акциялар чиқарилувини бекор қилиш кечиктириб юборилган.

«Нишон толаси», «16-автобус саройи», «Шаҳрисабз-35», «Гидроқурилиш», «Муборак-101» сингари очиқ ҳиссадорлик жамиятлари йиғилишларида низом жамғармасини 50000 АҚШ доллари эквивалентигача ошириш тўғрисида қарор қабул қилинганига қарамасдан, белгиланган меъёрий ҳужжатлар расмийлаштирилиши пайсалга солинаяпти.

Иззат ҲИКМАТОВ,
«Ишонч» мухбири

ШАРТНОМАЛАР САРҲИСОБИ

«Тошкент трактор заводи» давлат ҳиссадорлик жамияти касаба уюшмаси конференцияси бўлиб ўтди. Унда корхонада қўшма шартномаларнинг бажарилиши якунлари кўриб чиқилди.

Бу ҳақда жамиятнинг иқтисодиёт ишлари бўйича дирекцияси ҳисоботи тингланди. Чиндан ҳам турдош корхоналар билан тузилган жамоа шартномалари сарҳисоби чакки бўлмади. Айниқса, «трактор» конструкторлик бюроси билан имзоланган қўшма шартнома ижроси томонларни мамнун этди.

Жамғарма ҳузурида фаолият кўрсатаётган «ТТЗ-Аланга», «ТТЗ-Даст-Таъмир», «ТТЗ-Асбоб» каби корхоналар билан ўзаро келишув асосида бажарилган кенг кўламли ишлар ҳам яхши самара берди.

Анжуманда ҳиссадорлик жамияти раҳбарияти билан касаба уюшма қўмитаси ҳамкорлигида тракторсозларга моддий ёрдам кўрсатиш тартиби тўғрисидаги қоидалар маъқулланди.

А.АЛИЕВ

Кадрлар тайёрлаш Миллий дастури — амалда

ЎҚИТУВЧИ МАСЪУЛИЯТИ

Педагогик жамоамиз келажагимиз ворисларига пухта билим бериш ва уларни комил инсон этиб тарбиялаш йўлида сидқидилдан меҳнат қилаётир. Айни пайтда тумандаги 37 та умумий ўрта таълим мактабида 44 минг 956 нафар ўқувчи таҳсил олишмоқда. Муассасаларимизда уларга 3 мингдан зиёд ўқитувчи таълим ва тарбия бераётир. Устозлар орасида шарафли меҳнати орқасидан иззат топаётганлар ҳам кўпчиликни ташкил этади.

Мактабларда ёш авлоднинг чуқур билим олишлари учун барча шарт-шароит муҳайё этилган. Дарслар кабинет усулида пухта режа ва қатъий интизом асосида ўтказилмоқда. Замонавий компьютерлардан унумли фойдаланиляпти. Ҳар бир ўқувчига индивидуал ёндошилиб, улар иқтидори ва қизиқишига кўра фанга тўғри йўналтирилмоқда. Шу боис, 54 нафар ўқувчимиз олимпиадалар ғолиби бўлишди. Бошланғич синфларда куни узайтирилган гуруҳлар мавжуд. Унда 1 минг 888 нафар ўқувчи меҳр оғушида ардоқланмоқда. Вақтида дарс қилиб, овқатланиб бўлгач, тоза ҳавода ўйнайдилар. Бу ҳар жиҳатдан ота-оналарга қулайлик яратмоқда. Шунинг учун ҳам улар куни узайтирилган гуруҳлар фаолиятидан мамнун.

Болаларнинг дарсдан бўш пайтлари тўғри ташкил этилганлиги боис, мактаблардаги фан, касбий ҳамда спорт тўгараклари мунтазам ишлаб турибди. Мисол учун, 137 та спорт тўгарагида 15 минг 678 нафар ўқувчи фаол машғулот юритаяпти. Гапнинг сирасини айтганда болалар спортига катта эътибор бераяпмиз. «Болалар ва ўсмирлар спорт мактаби» ўқувчиларнинг севимли масканига айланган. Шунингдек, спорт Федерациялари қошида ҳам анчайин ўқувчи спорт турлари билан машғул. «Умид ниҳоллари» спорт мусобақаларини ўтказиш кенг тус олди. Тумандаги мактабгача тарбия муассасаларида ҳам спортга эътибор катта бўлаётир. «Истиқлол» стадионида спортнинг 10 тури бўйича ўтказилган спартакиадада жажжи спортчилар фаол қатнашишди. Шунингдек, миллий қадриятларимиз, она табиат, санъат ва адабиётимиз билан уларни яқиндан таништириш мақсадида дам олиш кунлари уларни кинотеатр, театр, цирк, музей ва ҳайвонот боғига олиб бориляпти. Бунинг самараси ўларок, болаларимиз дунёвий онги ўсаяпти, юракларида эзгулик қанот ёзаяпти.

Бундан ташқари, ижтимоий ҳимоя кун тартибидаги долзарб вазифадир. Тасаруфимиздаги таълим ўчоқларида таҳсил олаётган кам таъминланган оила фарзандларидан 3 минг 333 нафарига ўтган йили кийим-кечак олиб берилди. 57 минг 167 нафарига эса дарсликлар тарқатилди. Бир нечта болажонларимиз «Васийлик ва ҳомийлик» бўлими ҳисобида турибди. Яқинда бўлиб ўтган байрамларнинг бирида васийликдаги болалар учун «Абдужалил ота» кафесида дастурхон ёзилди ва уларга совғалар улашилди. Туман прокуратураси оёқ кийим, ҳокимлик эса кийим-кечак билан таъминлади. «Қурбон ҳайити»да эса ногирон, кам таъминланган васийликдаги болаларга 5 минг сўмдан пул берилди.

Шунингдек, тасарруфимиздаги 24 -«Меҳрибонлик уйи»да тарбияланаётган болаларга ҳам ғамхўрлик кўрсатилмоқда. Спорт зали тўла жиҳозланган. Замонавий компьютерлар улар ихтиёрида. Савобталаб кишилар «Меҳрибонлик уйи» болаларидан мурувватларини дариғ тутишмаяпти. Улар туҳфа қилган 4 дона компьютер, 1 та рангли телевизор, 1 та видеомагнитафон ҳамда футбол, волейбол тўплари ва бошқа совғалар жажжилар кўнглини тоғдек кўтарди. Махсус мактаб-интернатлардаги болалар ҳам қатордан четда қолгани йўқ. Жумладан, 100-махсус мактаб-интернатда полемелит касалига йўлиққан болалар таълим олади. Улар учун тўлиқ шароит яратилди. Интернат биноси, ўқув хоналари, спорт зали, ётоқхона, ошхона жорий таъмирдан чиқарилди.

Ҳомий ташкилотлар уларга керакли жиҳозлар, рангли телевизор ҳадя этишди. 102-интернат эса Япония гранти асосида қайта таъмирдан чиқарилди. 106-махсус мактаб-интернат тарбияланувчиларига эса саховатпеша кишилар томонидан рангли телевизор ҳамда турли хил спорт кийимлари харид қилинди.

Норхўжа РАҲИМХЎЖАЕВ,
Тошкент шаҳар Собир Раҳимов тумани халқ таълими бўлими мудири

«ҲАЁТИЙ КЎНИКМАЛАР» ДАСТУРИ ДОИРАСИДА

Янги ўқув йилига ҳозирданоқ тайёргарлик ишлари бошланиб кетди. Янги ўқув режалари бўйича дарслик ва ўқув қўлланмаларини ҳам чоп этишга киришилмоқда.

«Ҳаётий кўникмалар» дастури лойиҳаси ҳам юзага келди. Уни амалга ошириш тадбирлари кўрилди. Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг ЮНИСЕФ болалар жамғармаси билан республика таълим маркази ҳамкорлигида қатор амалий тренинглар ўтказиш ҳам режалаштирилди.

Босқичма-босқич амалий тренинглар уюштириш жараёнида республика мактаб ўқитувчилари орасидан миллий тренерлар тайёрлаш йўлга қўйилади.

Ҳаётий кўникмалар дастури лойиҳаси доирасида хорижий мактаблар билан тажриба алмашиш тадбирлари ҳам кўрилди.

Янги ўқув йилида ўқувчиларга тақдим этиладиган дарсликлар бўйича методик тавсияномалар яратиш устида ҳам қизғин ишлар олиб борилмоқда.

ҚЎШМА САВДО УЙЛАРИ

«Совпластитал» Ўзбек-Италия қўшма корхонаси томонидан ишлаб чиқарилаётган маҳсулотлар турлари ортиб харидоргир бўлиб бормоқда. Шу йилнинг ўзида яна бир неча хилдаги пластмасса буюмлар тайёрлашга эришилади.

Ўз маҳсулотларини бюртмачиларга етказиб бериш, мижозларга қулайликлар яратиш мақсадида корхона яна қўшимча савдо дўконларини очишга киришди. Россия Федерациясида ҳам бу борада қатор тадбирлар кўрилмоқда.

Волга дарёси қирғоғида бунёд этилган савдо уйи ҳам ўз фаолиятини бошлаб юборди.

А.АКБАРОВ

Ҳақ-ҳуқуқимизни билайлик, уни ҳимоя қила олайлик

Биз ҳуқуқий жамият қуриш йўлидан бораяпмиз. Бу жараёнда кўпинча меҳнат қонунларини билмаслик, баъзан унга амал қилмаслик ишловчилар манфаатига нечоғлик зарар етказаётгани тўғрисида, афсуски, тез-тез эшитадиган бўлиб қолдик. Одамлар ҳақ-ҳуқуқлари тикланишини сўраб сарсон-саргардон бўлаётганини юқори ташкилотларга, газета таҳририятларига келаётган шикоятлардан ҳам билиш мумкин. Агар қонунбузилиш ҳуқуқшунос иш ўрни бўлмаган корхонада содир этилса ёхуд ташкилот раҳбарида ҳуқуқий саводхонлик етишмаслиги билан изоҳланса, эҳтимолки, тушинса бўлар. Шикоят айнан меҳнатни муҳофаза қилувчи идорада меҳнат қонунлари бузилаётгани ҳақида ёзилса-чи?..

АТТЕСТАЦИЯДАГИ ҚОНУНБУЗИЛИШЛАР

«Мен 2001 йилнинг 26 декабрида Каттақўрғон шаҳар меҳнат бўлимига меҳнатни муҳофаза қилиш инспектори лавозимига ишга қабул қилиндим, - деб ёзади Дўстмуҳаммад Юсупов. - Ўтган давр мобайнида ўз хизмат вазифамни яхши бажарганлигим учун мукофот пуллари олганман. 2002 йилнинг 27 майидан 8 июнгача Вазирлик қошида очилган малака ошириш курсида бўлиб, тест синови асосида имтиҳон топшириб сертификат олдим. 2003 йилнинг 27 январида ижтимоий таъминот бошқармасида дабдурустдан уч киши шаҳодатлаш учун суҳбат ўтказиб, «шаҳодатдан ўтмадинг» деб гувоҳномамни олиб қўйишди. Холбуки, бу ҳақда мен на олдиндан хабардор қилинган, на аттестация саволлари берилган эди. Бунинг устига ўша кунлари 25 январдан 2 февралгача менга соғлиғим туфайли касаллик варақаси очилган эди. Бу ўринда ЎзР Меҳнат Кодексининг 100-модда 6-бандига асосан ходим меҳнатга қобилиятсизлик даврида иш берувчи ташаббуси билан меҳнат шартномасини бекор қилиш мумкин эмаслиги эътиборга олинмади. Бу ҳақда шаҳар меҳнат бўлими бошлиғи Инатилла Хушвақтовга айтганимда, у бошқа иш қидиринг, деди. Менга ишдан бўшатиш ҳақидаги буйруқ ва меҳнат дафтарчасини, вилоят касаба уюшмалари кенгашига шикоят қилганимдан сўнг, май ойида беришди. Ажабланарлиси шундаки, буйруқда мени шаҳодатдан ўтолмаган кундан эмас, негадир 2003 йил 10 мартдан ишдан бўшатилганим қайд қилинган. Устига устак таклиф қилинмаган ишни «рад этди» деб кўрсатишган».

Дўстмуҳаммад Юсупов чекланган ҳақ-ҳуқуқи тикланишини сўраб вилоят касаба уюшмалари Кенгашига ҳамда Каттақўрғон туманлараро фуқаролик судига мурожаат қилди. Вилоят касаба уюшмалари Кенгашидан олинган жавобда «сиз билан тузилган меҳнат шартномаси иш берувчининг ташаббусига кўра эгаллаб турган лавозимингизга нолойиқлигингиз учун бекор қилиш жараёнида иш берувчи - собиқ бош бошқарма бошлиғи (в.б) Ш.Юлдошев ва Каттақўрғон шаҳар меҳнат бўлими маъмуриятлари ўрталарингизда меҳнат низоси келиб чиққанлиги сабабли мазкур масалада соҳангизга тааллуқли ташкилотга мурожаат қилишингиз мумкин» дейилди. Каттақўрғон туманлараро фуқаролик судига берилган ариза асосида иш дастлаб судья Болибой Хидиров томонидан бошланишга бошлангану, кейин ҳудудий жиҳатдан Самарқанд шаҳар Темирйўл туман судида кўрилиши керак, деб тўхтатилган. Шу-шу «дело» худди қумга сингиган сувдек ном-нишонсиз кетган. На Темирйўл туман судидан чақириқ қоғози келган, на иш кўрилгани ҳақида бирон хабар эшитишган.

Шикоят аризасида келтирилган ҳолатларнинг нечоғлик ҳақ ё ноҳақ эканини билиш мақсадида вилоят касаба уюшмалари Кенгаши ҳуқуқшуноси Абуҳамид Сайимов ҳамроҳлигида вилоят ижтимоий таъминот бошқармасида бўлдик. Судга берилган ариза тақдири билан қизиқдик. Уларнинг на аризадан, на суддан хабари йўқ экан. Вилоят ижтимоий таъминот бошқармаси меҳнат муҳофазаси ва иш ўринлари экспертизаси бўлими бошлиғи Абдуқодир Нишоновнинг айтишича, Д.Юсуповнинг ишдан бўшатилишида қонунга зид ҳеч қандай ҳолат йўқ эмиш. Шаҳодатлаш меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш тизимидаги текшириш (назорат қилиш) фаолиятини амалга оширувчи ходимлар учун 2002 йилнинг 19 ноябрдаги, бош бошқарманинг шу асосда чиқарган 2002 йил 23 ноябрдаги буйруғи асосида ўтказилган. Хатда кўрсатилганидек, шаҳардаги 2 киши учун эмас, балки барча шаҳар ва туманлардаги соҳа ходимлари учун бирдек ўтказилган. Йиқилганлар эса 2 киши бўлган. Иккинчиси Д.Пайзиева кўп ўтмай бошқа вазифага жойлаштирилган.

Бош бошқарма бошлиғи вазифасини бажарувчи Ш.Юлдошевнинг 2003 йил 23 февралдаги шахсий таркибига оид 26-рақамли буйруғида «Бош бошқарманинг 2002 йилдаги 243-А сонли буйруғи асосида 2003 йил 27 январда ўтказилган шаҳодатлаш натижасига кўра Каттақўрғон шаҳри бўйича давлат меҳнат техника инспектори Д.Юсупов эгаллаб турган лавозимига нолойиқ деб топилгани, буйруқ билан таништирилгани ва таклиф қилинган ишни рад этгани учун у билан тузилган меҳнат шартномаси бекор қилингани ҳамда меҳнат шартномаси бекор қилиниши муносабати билан унга тегишли бўлган иш ҳақини бериш, бошқа тегишли тўловларни ЎзР Меҳнат Кодекси 100-моддасига биноан бир ойлик иш ҳақи миқдорида ишдан бўшатиш нафақасини тўлаш Каттақўрғон шаҳар меҳнат ва аҳолини иш билан таъминлаш ва ижтимоий ҳимоя қилиш бўлими бошлиғи Н.Хушвақтовга юклатилгани баён қилинган. Н.Хушвақтов эса бу вазифани Д.Юсуповнинг вилоят касаба уюшмалари Кенгашига шикоятидан сўнггина бажарган.

Аслида Юсуповга қандай иш таклиф қилингану у бу ишни қандай асосларга кўра рад этгани, қолаверса, бошқарма буйруғи нега 27 февралда эмас, роппа-роса бир ойдан сўнг чиқарилгани ва нега буйруқ Юсуповга 12 майгача таништирилмагани, ҳатто меҳнат дафтарчаси 12 майгача берилмагани сабаби сирлигича қолаверди. Ё Хушвақтовнинг бошқа иш қидиринг, деган жавобини иш таклиф қилиш деб тушиниш керакмикин? Бош бошқармадан бу саволларга жавоб ололмадик. Фақат «Саводи етишмас эди» дейишдан нари ўтишмади. Дарвоқе, буни бизга тақдим этилган меҳнат муҳофазаси ва иш шароитлари экспертизаси бўлими бошлиғи А.Нишоновнинг хизмат тавсияномаси ҳам тасдиқлайди. Унда жумладан шундай сатрларни ўқиш мумкин. «Д.Юсупов 2001 йил декабр ойидан Каттақўрғон шаҳар меҳнат бўлимида давлат меҳнат техника инспектори лавозимида ишлаб келмоқда. Шу давр ичида Д.Юсупов бош бошқарма томонидан берилган топшириқларни ўз вақтидан кечиктириб бажариш, ўз вазифасига совуққонлик билан қараш каби хусусиятлари билан ўзини кўрсатди. Малакасини ошириш, иш тажрибасини ўрганишга сустлик билан ёндошади. Д.Юсупов келажакда бўлимда давлат меҳнат техник инспектори сифатида ишларни яхши йўлга қўйишига ишонч билдира олмайман». Ажабо, у ҳолда Д.Юсупов қандай қилиб иш даврида мукофот пуллари, 2002 йил 27 майдан 8 июнгача вазирлик қошидаги малака ошириш курсида ўқиб тест синовлари асосида сертификат олди экан?

Буям майли, аттестация варағи билан танишган ҳар қандай кишида таажжуб уйғониши табиий. Унда штат бўйича маоши, маошига қўшимча, ўтган йил учун олган жазолар, иш стажи, охирги аттестациядан ўтган вақти, аттестация комиссияси қарори саволларидан биронтасига жавоб ёзилмаган. Д.Юсуповга кимлар тавсифнома бергани кўрсатилмаган. Юқорида тилга олинган Нишоновнинг тавсифномаси ҳақида бу ерда гап-сўз йўқ. Афтидан шаҳодат ҳайъатига тақдим этилмаган кўринади. Аттестация варағидаги «тавсифнома билан танишдим», жумлалари ёнига январ «27» 2003 йил саналари қайд этилгану талаб қилинган аттестациядан ўтувчи имзо қўйилмаган.

Савол ва жавобларда эса «Хўжалик субъектларида ўтказилган текширишлар қандай ҳужжатлар орқали тартибга солинади. Ишингиз бўйича билганларингизни гапиринг. Жавоб олинмади» дейилган, холос. Тамом-вассалом. Сўнг қисқагина қилиб «комиссиядан ўтказилмади» деган хулоса берилган. Кейинчалик бу етарли эмасдек туюлган шекилли «эгаллаб турган лавозимига нолойиқ» деган ёзувлар бошқа сиёҳ, бошқа қўл билан ёзиб қўйилган.

Аттестация варағидан комиссия раиси, котиби, аъзоларининг исм-фамилиясини ахтариб овора бўлманг. Тополмайсиз. Комиссия раиси, котиби имзолари қўйилмаган. Комиссия аъзолари сўзининг рўпараси ва қуйисидан исм-фамилияси кўрсатилмаган 5 имзо жой олган.

Хўш, буни қандай баҳолаш керак. Эътиборсизликми ё масъулиятсизлик? Ёки иш берувчининг иш бажарувчига нисбатан айрича муносабатими бу? Қолаверса, бу варақни расмий аттестация ҳужжати сифатида баҳолаш мумкинми ўзи?!

Энди охирги сўз. Мақола саҳифаланаётганда шикоятчининг телефон орқали бизга маълум қилишича, суд жилди ниҳоят архивдан топилибди. Иш қайтадан кўриладиган бўлибди...

Ялғош САРИЕВ,
«Ишонч» махсус мухбири

«ИШОНЧ» ҲУҚУҚИЙ МАСЛАҲАТХОНАСИ

Саволларингизга Ўзбекистон Алоқа ходимлари касаба уюшма Марказий қўмитаси ҳуқуқшуноси Абдувоҳид Аҳмедов жавоб беради

САВОЛ: Бир неча касбда ёки ўриндошлик асосида ишлаётган ходимларга иш (меҳнат) ҳақи қандай тўланади?

Н.СУЛТОНОВ, Сурхондарё вилояти

ЖАВОБ: Ўзбекистон Республикаси Меҳнат Кодексининг 160-моддасига асосан, бир неча касбда ёки лавозимда ишлаганлик, хизмат кўрсатиш доираси кенгайганлиги, бажариладиган ишлар ҳажми ортганлиги, ўзининг асосий иши билан бир қаторда ишда вақтинча бўлмаган ходимларнинг вазифасини бажарганлик учун, шунингдек, ўриндошлик асосида иш бажарилганда, яъни ходим ўзининг асосий ишини бажаришдан ташқари бўш вақтида, меҳнат шартномаси асосида бошқа ҳақ тўланадиган ишни бажарган ҳолатларда, ходимларга меҳнат ҳақи иш берувчи билан ходим ўртасидаги келишувга биноан ҳамда амалда бажарилган ишга мутаносиб равишда (миқдорда) тўланади. Ушбу қоидадан келиб чиқиб таъкидлаш зарурки, айрим ҳолларда, масалан, вақтинча ишда бўлмаган ходимнинг вазифаларини тўлиқ бажарганлик учун ходимга асосий ойлик иш ҳақининг муайян фоизлари миқдорида устама ҳақ тўланиши, айтайлик, 30 ёки 40 фоиз миқдорида чегараланиб қўйилиши унчалик тўғри эмас.

САВОЛ: Қандай ҳолатларда ходимнинг меҳнат ҳақидан ушлаб қолиш мумкин?

Т.ҚЎЧҚОРОВ, Шовот тумани

ЖАВОБ: Меҳнат Кодексининг 164-моддасида ходимларнинг меҳнат ҳақидан ушлаб қолишнинг асослари белгилаб қўйилган бўлиб, умумий қоидага кўра, ходимнинг ёзма розилиги билан, бундай розилик бўлмаган тақдирда эса, суднинг қарорига асосан меҳнат ҳақидан ушлаб қолиниши мумкинлиги кўзда тутилган.

Қуйидаги ҳолларда ходимнинг розилигидан қатъий-назар меҳнат ҳақидан ушлаб қолинади:

1) Ўзбекистон Республикасида белгиланган солиқлар ва бошқа мажбурий тўловларни ундириш учун;

2) Суднинг қарорлари ва бошқа ижро ҳужжатларини ижро этиш учун;

3) Иш ҳақи ҳисобига берилган авансни, хизмат сафарига бориши ёки хўжалик эҳтиёжларига ишлатиш учун берилган бўлиб, сарф қилинмай қолган маблағни қайтариш учун ва ҳоказо;

4) Йиллик меҳнат таътилига чиққанда, аванс тариқасида тўланган таътил пулининг амалда ишланмаган даврга тегишли бўлган қисмини ушлаб қолиши учун;

5) ходим томонидан иш берувчига етказилган зарарни қоплаш учун, агар етказилган зарар миқдори ходимнинг ўртача иш ҳақидан ортиқ бўлмаса;

6) меҳнат интизомини бузган ходимга нисбатан интизомий жазо тариқасида қўлланган жаримани ундириш учун.

Иш ҳақини ҳар гал тўлаш вақтида ушлаб қолинадиган ҳақнинг умумий миқдори ходимга тегишли бўлган меҳнат ҳақининг эллик фоиздан ошиб кетмаслиги лозим.

САВОЛ: Меҳнат шартномаси бекор қилинган ходимнинг ўз вақтида олиб кетилмаган меҳнат дафтарчаси қаерда сақланади?

Қ.РУСТАМОВ, Жиззах вилояти

ЖАВОБ: Ўзбекистон Республикаси Меҳнат Кодексининг 108-моддасига мувофиқ, меҳнат шартномаси бекор қилинган куни, яъни ходимнинг охирги иш куни, иш берувчи ходимга унинг меҳнат дафтарчасини ва меҳнат шартномаси бекор қилингани ҳақидаги буйруқнинг нусхасини бериши шарт.

«Меҳнат дафтарчаларини юритиш тартиби тўғрисида»ги Йўриқнома (ушбу ҳужжат Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан 1998 йил 29 январ куни 402-рақам билан рўйхатга олинган)нинг 3.3-бандида қайд этилишича, меҳнат шартномаси бекор қилинган куни ходим ишда бўлмаган тақдирда, иш берувчи ўша куниёқ унга почта орқали меҳнат дафтарчасини олиб кетиш тўғрисида огоҳлантирувчи хабарнома жўнатади (бошқа хатлар инобатга олинмайди).

Меҳнат дафтарчасини ходимнинг яшаш жойига почта орқали жўнатиш фақат унинг розилиги билан амалга оширилади.

Вафот этган ходимнинг меҳнат дафтарчаси унинг яқин қариндошларига тилхат ёздириб олиш йўли билан топширилади ёки уларнинг талабига кўра почта орқали жўнатилади.

Ишдан бўшаган ходимлар меҳнат дафтарчаларини ўз вақтида олмаган тақдирда, шу ерда ишлаётган бошқа ходимларнинг меҳнат дафтарчаларидан алоҳида қилиниб, корхонанинг ходимлар бўлимида икки йил давомида сақланади. Ушбу муддат давомида ҳам олинмаган меҳнат дафтарчалари иш берувчи архивида эллик йил сақланади. (Йўриқнома 5.2.-банди.)

Саволингизга ҳуқуқшунос Карим Мухторов жавоб беради

САВОЛ: Меҳнат шартномасини ходимлар сони (штати) қисқартирилиши муносабати билан бекор қилганда ходимга қонунчиликда қандай кафолат ва имтиёзлар назарда тутилган ҳамда бу хусусда касаба уюшма қўмитаси нималарга эътибор бериши зарур?

И.ЖАЙСАНОВ, Республика шошилинч тиббий ёрдам илмий маркази Жиззах вилояти филиали касаба уюшма қўмитаси раиси

ЖАВОБ: Ходимлар сони (штати) қисқартирилганда биринчи навбатда штатлар жадвалига ўзгартириш киритилиши ва лавозим қисқартирилиши тўғрисида буйруқ чиқарилиши зарур.

Амалдаги қонунга асосан технологиядаги, ишлаб чиқариш ва меҳнатни ташкил қилишдаги ўзгаришлар, ходимлар сони ёки иш хусусиятининг ўзгаришига олиб келадиган ишлар ҳажмининг қисқарганлиги, шу асосда меҳнат шартномаси тўхталишини келтириб чиқаради ва Ўзбекистон Республикаси Меҳнат Кодексининг 100-модда 2-қисмининг 1-банди асосида ходим билан тузилган меҳнат шартномаси бекор қилинади.

Меҳнат шартномаси бекор қилинишидан 2 ой олдин иш берувчи Меҳнат Кодексининг 102-моддасига асосан ходим билан меҳнат шартномаси бекор қилинаётганлиги тўғрисида ёзма равишда (имзо чектириб) огоҳлантириши зарур.

Иш берувчининг огоҳлантириш хатида белгиланган иш ҳақи сақланган ҳолда ҳафтада бир кун ходимнинг иш қидириши учун берилиши ҳақида ёзилиши керак. Ҳафтанинг қайси кунини бериш иш берувчи томонидан белгиланади.

Меҳнат Кодексининг 102-моддасига асосан иш берувчи ва ходимнинг ўзаро келишувига биноан икки ойлик огоҳлантириш муддати пуллик компенсация билан алмаштирилиши ҳам мумкин. Шунинг учун иш берувчи ўз хатида ходимга огоҳлантириш муддати кунлари учун пуллик компенсация бериши мумкинлигини кўрсатиб ўтиши лозим.

Штатлар қисқаришидаги Қонуннинг асосий талабларидан яна бири бу агар бўш лавозимлар мавжуд бўлса, ходимни иш билан таъминлашдир. Шу сабабли муассасада бўш лавозим бўла туриб ходимни кўрсатилган асосда вазифасидан озод қилиш ноқонуний ҳисобланади ва ходимнинг аризасига мувофиқ меҳнат низоларини кўрувчи органлар томонидан у ўз вазифасига тикланади ва ходимнинг розилиги билан бўш бўлган лавозимга ишга ўтказилади.

Икки ойлик огоҳлантириш муддати давомида ходимга муассасадаги Ички меҳнат тартиби қоидалари татбиқ қилинади. Шу сабабли ходим ўз меҳнат вазифасини қўпол равишда бузса, унга Меҳнат Кодексининг 181-моддасида кўрсатилган интизомий жазо чоралари ҳам қўлланиши мумкин.

Иш берувчи ходимни огоҳлантириш билан бир вақтда камида икки ой олдин ходимнинг касби, мутахассислиги, малакаси ва меҳнат ҳақи миқдорини кўрсатган ҳолда, бўлажак ишдан озод қилиш тўғрисидаги маълумотларни маҳаллий меҳнат органига ёзма равишда хабар қилиши зарур.

Меҳнат Кодексининг 103-моддасига асосан бир лавозимда бир нечта ходим ишлаётган бўлса, ходимлар сони қисқариши муносабати билан меҳнат шартномасини бекор қилишда ишда қолдириш учун имтиёзли ҳуқуқ биринчи навбатда малакаси ва меҳнат унумдорлиги юқори бўлган ходимга берилади.

Агар ходимларнинг малакаси ва меҳнат унумдорлиги бир хил бўлса, Меҳнат Кодексининг 103-моддасида кўрсатилган ҳолларда ходимларга ишда қолиш афзалликлари берилади. Муассасанинг жамоа шартномасида ходимларни ишда қолдиришда афзаллик бериладиган Қонунда кўрсатилганидан бошқа ҳолатлар ҳам назарда тутилиши мумкин.

Огоҳлантириш муддати тугаганидан сўнг ходимни ишда қолдиришдан ҳеч қандай афзалликлар бўлмаса, уни бошқа иш билан таъминлашнинг имконияти бўлмаса, унда ходим билан тузилган меҳнат шартномаси иш берувчининг ташаббуси билан Меҳнат Кодексининг 100-моддаси, II-қисми, I-банди билан бекор қилинади. Ушбу кўрсатилган асосда меҳнат шартномасини бекор қилишдан олдин албатта Меҳнат Кодексининг 101-моддаси талаблари бажарилмоғи зарур, яъни жамоа келишуви ёки жамоа шартномасида касаба уюшма қўмитаси ёки ходимларнинг бошқа вакиллик органининг олдиндан розилиги олиниши назарда тутилган бўлса, бундай розиликни олмасдан туриб, меҳнат шартномасини иш берувчининг ташаббуси билан бекор қилишига йўл қўйилмайди.

Сиз тиббиёт ходими бўлганлигингиз сабабли қуйидагиларни эслатиб ўтиш зарур деб биламиз: Ўзбекистон Соғлиқни сақлаш вазирлиги ва Ўзбекистон Соғлиқни сақлаш ходимлари касаба уюшмаси Марказий қўмитаси ўртасида тузилган келишувда иш берувчи ходим билан тузилган меҳнат шартномасини ўз ташаббуси билан бекор қилганда фақат мазкур тиббиёт муассасаси касаба уюшма қўмитаси билан олдиндан келишилгандан сўнг амалга оширишни мумкинлиги кўрсатиб ўтилган. Шу сабабли ҳар бир соғлиқни сақлаш муассасаси ўз жамоа шартномасига буни бир банд қилиб киритишлари зарур. Жамоа шартномасига киритилмаган бўлса ҳам жамоа келишувининг бу талаби Республикадаги Соғлиқни сақлаш вазирлиги тасарруфидаги барча муассаса ва корхоналарга тегишлидир.

Ходимлар сони (штати) қисқариши муносабати билан меҳнат шартномаси бекор қилинганда Қонунчилигимизда қўшимча кафолатлар назарда тутилган: Меҳнат Кодексининг 67- ва 109-моддаларига мувофиқ ходимга ўртача иш ҳақидан кам бўлмаган миқдорда ишдан бўшатиш нафақаси тўланади. Ходим ишдан бўшагандан сўнг иккинчи ой давомида ҳам ишга жойлаша олмаса, унинг аризасига биноан (ходим меҳнат дафтарчасини ва паспортини кўрсатиши керак) иккинчи ой учун ҳам нафақа тўланади.

Ходим ишдан бўшатилганидан сўнг ўн кун муддат ичида маҳаллий меҳнат органидан рўйхатдан ўтиб қўйиши керак. Агар ходим учинчи ойда ҳам ишга жойлаша олмаса, маҳаллий меҳнат органидан маълумотнома олиб келгандан кейингина унга учинчи ой учун нафақа тўланади.

Икки ойлик огоҳлантириш муддати пуллик компенсация билан алмаштирилиб Меҳнат Кодексининг 100-модда, II-қисми, I-банди билан ходим вазифасидан озод қилинганда ҳам Қонунда белгиланган ишидан бўшатиш нафақаси, ишдан бўшатилганидан кейинги иккинчи ва учинчи ойлар учун моддий мадад олиш ҳуқуқи унда сақланиб қолади.

Агар иш берувчи томонидан ходим икки ой олдин огоҳлантирилмасдан ёки огоҳлантириш муддати тугамасдан олдин меҳнат шартномаси бекор қилинса, ходим иш жойига қайта тикланмайди, аммо огоҳлантириш муддатининг барча кунлари учун ходимга ҳақ тўланади ва огоҳлантириш муддати тугаган кундан меҳнат шартномаси бекор қилинади. Бу ҳақда меҳнат дафтарчасига ёзилади.

Саволларингизга Ўзбекистон таълим ва фан ходимлари касаба уюшма Марказий қўмитаси Бош мутахассиси Йўлдош Аҳмедов жавоб беради

САВОЛ: Умумий ўрта таълим мактабларининг лаборатория мудирлигига, умуман фан лабораторияларига нечта штат (ўрин) берилади?

Х.НАЗАРОВ, Қарши тумани

ЖАВОБ: Лаборантлик лавозими мактаблардаги физика ёки химия кабинетлари учун қуйидагича ташкил этилади: тўлиқсиз умумтаълим ўрта мактабларида 9-18 та синф комплектлари бўлганда - 0,5 лавозим бирлиги, 19 та ва ундан кўп синф комплектлар бўлганда 1 лавозим бирлиги; умумий ўрта таълим ўқув юртларида 9-18 та синф комплектлари бўлганда - 1 та лавозим, 19-28 - 1,5 лавозим, 29-39 синф комплектлари бўлганда 2-лавозим, 40 ва ундан кўпроқ бўлганда - 2,5 лаборант лавозими берилиши назарда тутилган.

САВОЛ: Менинг ёшлар етакчиси ҳамда синфдан ва мактабдан ташқари ишларни ташкиллаштирувчи лавозимларда ишлаган даврим имтиёзли пенсияга чиқишимда ҳисобга олинмаяти, шу тўғрими?

Д.МАДЕНОВ, Шуманай тумани

ЖАВОБ: Педагог ходимларни пенсия билан таъминлаш тартиби Ўзбекистон Республикасининг «Фуқароларнинг давлат пенсия таъминоти тўғрисида»ги Қонуни билан белгиланади. Ушбу Қонуннинг 12-моддаси «к» бандига асосан ва Вазирлар Маҳкамасининг 1994 йил 12 майдаги 250-қарори билан тасдиқланган ёшга доир имтиёзли шартларда пенсия олиш ҳуқуқини берадиган ишлаб чиқаришлар, муассасалар, ишлар, лавозимлар ва кўрсаткичлар 3-рўйхатининг VII қисмига асосан умумтаълим муассасаларининг педагог ходимлари умумий белгиланган пенсия ёшидан 5 йил олдин, яъни аёллар 50 ёшдан, эркаклар 55 ёшдан камида 25 йиллик махсус иш стажига эга бўлган тақдирдагина имтиёзли пенсияга чиқиш ҳуқуқига эгадирлар. Синфдан ва мактабдан ташқари ишларни ташкиллаштирувчи лавозимлар 3-рўйхатида кўрсатилган бўлиб, унда ёшлар етакчиси лавозими имтиёзли пенсияга чиқувчилар орасида назарда тутилмаган.

Оққўрғон туман ички ишлар бўлимининг паспорт бўлинмаси томонидан қонун ижросини таъминлаш бўйича қатор ибратли ишлар амалга оширилмоқда. Туманда жорий йилда 583 нафар 16 ёшга тўлган йигит-қизларга паспортлар тантанали суратда топширилди.Шунингдек, ходимлар маҳаллалар,меҳнат жамоаларида тушунтириш ишлари олиб боришмоқда.

Суратда: паспорт бўлинмаси бошлиғи, милиция майори Ойхўжа Норхўжаев фуқарога ҳужжат топшириш пайтида.

Ғ.ХИДИРОВ олган сурат.

Саволингизга Ўзбекистон давлат муассасалари ва жамоат хизмати ходимлари касаба уюшма Марказий қўмитаси бош ҳуқуқшуноси Орифжон Ғайназаров жавоб беради

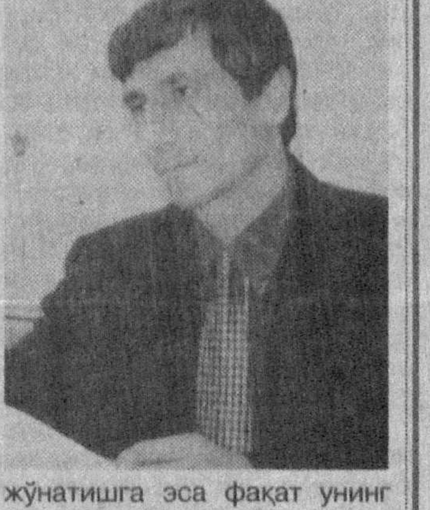

САВОЛ: 1. Меҳнат шартномаси бекор қилинган ходим ишда бўлмаган тақдирда унинг меҳнат дафтарчаси кимга берилади? Меҳнат дафтарчасини қўлига олмаган ходим шикоят қилиши ўринлими?

2. Ходим билан тузилган меҳнат шартномаси қонуний асосларга кўра иш берувчининг ташаббуси билан, дейлик, ходимнинг меҳнат интизомини қўпол равишда бузганлиги сабабли бекор қилинган тақдирда унинг меҳнат дафтарчаси эгасига қандай қайтарилиши керак?

Саволни бу тарзда беришимизнинг боиси шундаки, ходим бошқа давлатга ишлаш учун кетган. Бироқ на бўшаш учун ариза берган, на меҳнат таътилига чиққан. Шу сабабли умуман ишга келмаяпти.

Ф. ПИРНИЯЗОВА, Нукус шаҳри

ЖАВОБ: Мазкур масалалар Меҳнат Кодекси ҳамда «Меҳнат дафтарчаларини юритиш тартиби тўғрисида»ги Йўриқнома асосида тартибга солинади. Жумладан, Меҳнат Кодексининг 108-моддасида меҳнат дафтарчасини ходимга бериш муддати кўрсатилган. Унга кўра меҳнат шартномаси бекор қилинган куни иш берувчи ходимга унинг меҳнат дафтарчасини ва меҳнат шартномасининг бекор қилиниши ҳақидаги буйруқнинг нусхасини бериши шарт. Меҳнат дафтарчасини ходимга қайтариш иш берувчининг айби билан кечиктирилиши уни меҳнат қилиш имкониятидан ғайриқонуний равишда маҳрум этиш деб ҳисобланади. Бундай ҳолатда иш берувчи ходим ололмай қолган иш ҳақини унга тўлаши талаб этилади (МКнинг 188-моддаси).

Шу ўринда ходимнинг ололмай қолган иш ҳақи қандай тартибда ҳисобланади, деган савол бўлиши табиий. «Меҳнат дафтарчаларини юритиш тартиби тўғрисида»ги Йўриқноманинг III бўлимига биноан иш берувчининг айби билан меҳнат дафтарчасини беришни кечиктирган барча вақт учун ходимнинг ўртача иш ҳақи миқдорида ҳақ тўланади.

Қонунга кўра иш берувчи меҳнат шартномаси бекор қилинган ходимга меҳнат дафтарчасини ўз вақтида бериш чорасини кўриши лозим. Ходимни масалан, моддий бойликларни вақтида қайтариб топширмаганлигини сабаб қилиб меҳнат дафтарчасини кечиктирилишига ҳам йўл қўйилмайди.

Йўриқномага кўра меҳнат шартномаси бекор қилинган ходим ишда бўлмаган тақдирда, иш берувчи ўша куниёқ унга почта орқали меҳнат дафтарчасини олиб кетиши тўғрисида огоҳлантирувчи хабарнома жўнатади. Шуни эътиборга олиш ўринлики, бошқа хатлар масалан, бу ҳақдаги хатни бирор шахс орқали бериб юбориш инобатга олинмайди. Меҳнат дафтарчасини ходимнинг яшаш жойига почта орқали жўнатишга эса фақат унинг розилиги билан йўл қўйилади. Ушбу тартибга риоя этмаслик меҳнат дафтарчасини беришни иш берувчининг айби билан кечиктириш деб ҳисобланишига асос бўлади.

Ходим ишдан бўшаганда меҳнат дафтарчасини олганлиги тўғрисида Т-2 шаклидаги шахсий варақасига ва ходимлар бўлимидаги ҳисоб китобига имзо қўяди. Меҳнат дафтарчасини олмаган ходим иш берувчига ёхуд бошқа тегишли органларга мурожаат қилишга ҳақли.

2. Сизнинг хатингизда келтирилган саволларга тўлиқ жавоб бериш учун қатор ҳолатларга аниқлик киритишимиз лозим бўлади.

Биринчидан, Ички меҳнат тартиби қоидалари амалдаги қонун талабларига мувофиқ қабул қилинган бўлиши лозим. Яъни, ташкилотнинг касаба уюшма қўмитаси билан келишилган ҳолда иш берувчи (ишга қабул қилиш ҳуқуқига эга бўлган шахс) томонидан тасдиқланган бўлиши лозим. Ушбу тартибга кўра, қоидалар айнан касаба уюшма қўмитаси билан келишилган бўлиши талаб этилади. Қоидаларнинг касаба уюшмасининг умумий йиғилишида маъқулланган бўлиши ёки касаба уюшма қўмитаси раиси билан якка ҳолда келишилгани эса уларни юридик кучга эга эмас деб ҳисобланишига асос бўлади.

Иккинчидан, иш берувчи ходимни мазкур Қоидалар билан олдиндан таништирган бўлиши лозим. Шуни ҳам айтиш ўринлики, ходимнинг ишдан рухсатсиз кетиб қолишини меҳнат вазифасини қўпол равишда бузиш, деб топилиши уни ишдан кетиб қолгани туфайли келиб чиққан оқибатларга қараб ҳал этилади.

Учинчидан, ходимнинг меҳнат шартномасини интизомий жазо сифатида маъмурият ташаббуси билан бекор қилиниши амалдаги тартиблар асосида бўлиши лозим. Бундай тартиблардан бирига кўра, ходимни ишдан бўшатишдан олдин ундан ёзма тарзда тушунтириш хати талаб қилинишидир. Демак, ишга чиқмаган ходим ишга келгунига қадар (ходимдан у қанча вақтда қайтиб келишидан қатъи назар ундан тушунтириш хати ёздириб олинмагунича) уни маъмурият ташаббуси билан ишдан бўшатилишига қонун йўл қўймайди.

Ўн уч йилга яқин давр мобайнида халқимиз катта сифат ўзгаришларни бошдан кечирди.Ўзига ва келажагига бўлган ишончи бекиёс ошди.Бугунги кунда ҳар бир фуқаро мустақиллик моҳиятини чуқур англаб яшамоқда. Мустақиллигимиз шарофати билан қанчадан-қанча одам ўзининг кичик ёки катта корхонасига, ишлаб чиқариш муассасаларига, фирмасига, фермасига, умуман, дахлсиз мол-мулкларига эга бўлди. Лекин, шулар билан бир қаторда ижтимоий ҳимояга муҳтож бўлган бир қанча қатламлар ҳам мавжудки, улар давлатимиз олиб бораётган юксак инсонпарварлик сиёсати туфайли моддий ва маънавий жиҳатдан рағбатлантирилиб келинмоқда. Айниқса, 2004 йилнинг Меҳр ва мурувват йили деб эълон қилиниши бу борадаги тадбирларни янада жонлантириб юборди.

2004 йил - Меҳр ва мурувват йили

БИР-БИРИМИЗГА ТАЛПИНИБ ЯШАЙЛИК

Қорақалпоғистондаги «Элликқалъа Олтин толаси» ҳиссадорлик жамиятида бўлганимизда корхона ҳомийлигида ана шундай эзгу ишлар амалга оширилаётганининг гувоҳи бўлдик. Жамоа маъмурияти томонидан ишчи-хизматчиларга ва шу тумандаги аҳолига кўрсатилаётган бу борадаги ғамхўрликлар ҳақида гапиришдан олдин уларнинг шакли, ҳажми ва ишлаб чиқариш қувватлари ҳамда суръати меъёрларига тўхталиб ўтсак:

Мазкур корхона ҳиссадорлик жамияти шаклида бўлиб акцияларнинг 7 фоизи ишчи-хизматчиларга, 49 фоизи (эркин нархларда) инвесторларга, 51 фоизи эса давлатга тегишлидир. Жамоада 421 нафар ходим фаолият кўрсатади. Улардан 80 га яқини хотин-қизлардир. Ўтган йили режадаги 4030 тонна ўрнига 4070 тонна пахта қайта ишланган. Ишлаб чиқарилган пахтанинг 90 фоизи хорижга сотилиб, ундан эллик миллион сўмдан зиёд тушумга эришилган. Шундан 36 миллион 143 минг сўми соф даромад эди.

– Имкониятларимиздан келиб чиқиб, ишчи-хизматчиларга берилаётган ойлик маошларни босқичма-босқич ошириб бориш ва уни ўз вақтида тўлашни таъминлаш масаласини биз, айниқса, каттиқ назоратга олганмиз, - дейди корхона раҳбари Б.Абдуллаев. – Ходимларимиз олаётган ойлик маоши ҳозир 40 минг сўмдан ортади. Бундан ташқари, уларга ҳар чоракда, байрамларда мукофотлар бериб борилмоқда. Шуни ҳам алоҳида таъкидлаб ўтиш керакки, бурноғи йили ҳар бир акцияга 1612 сўм тўланган бўлса, эндиликда бу кўрсаткич 3000 сўмдан ошди, яъни икки баробарга кўпайди. 7200 акция жамоамиз меҳнаткашларига сотилган бўлиб, улар дивидентларини ўз вақтида олиб туришади...

Жамият раҳбарининг самимий фикр-мулоҳазаларини эшитгач, шу ердаги меҳнаткашларга жамоа шартномаси орқали яратилган имтиёз ва кафолатлар билан қизиқдик. 2004 йилга мўлжалланган жамоа шартномасида ҳар бир ходимнинг меҳнат стажи, оилавий шароити, соғлиғи инобатга олинган ҳолда 2 дан 5 кунгача ойлик маош сақланадиган қўшимча таътиллар, йилига бир марта энг кам ойлик иш ҳақининг 2 дан 22 баробаригача моддий ёрдам, икки ёшгача фарзанди бор аёлларга иш кунини бир соатга қисқартириш, вақти-вақти билан ходимларни корхона ҳисобидан тиббий кўрикдан ўтказиш, заруратга кўра меҳнаткашларга соғлигини тиклаш учун шароит яратиб бериш ва маблағ ажратиш каби кенг қамровли масалалар амалиётга жорий этилган. Шунингдек, ҳужжатда ишчи-хизматчиларнинг иш фаолиятида содир бўлиши мумкин бўлган бахтсиз ҳодисаларнинг олдини олиш, уларга қулай меҳнат шароитлари яратиб бериш, бахтсиз ҳодиса рўй берган тақдирда эса ходимлар вазифаси ҳар тарафлама ўрганилиб, суғурталаб қўйилган.

Шу ўринда алоҳида таъкидлаб ўтиш керакки, ходимнинг ўзи ёки фарзандининг уйланиши ёки турмушга чиқиши, оиласи аъзоларининг вафоти ёки оғир касалга чалиниши муносабати билан ҳам қўшимча таътилдан ташқари меҳнат стажини инобатга олган ҳолда энг кам ойлик иш ҳақининг 2 дан 22 баробаригача қўшимча ёрдам бериш ҳам жамоа шартномаси шартларидан бири ҳисобланади. Бундан ташқари «Меҳр ва мурувват йили» муносабати билан мазкур корхонада ишлаб пенсияга ёки ногиронлик нафақасига чиқиб кетган ходимлар ҳам шу ердаги бошқа ходимлар сингари ҳар байрамларда энг кам иш ҳақининг икки баробари миқдорида моддий рағбатлантириб келинмоқда. Корхона ўз ички имкониятларидан келиб чиқиб тумандаги бошқа кам таъминланган, ёлғиз ногиронлар, ижтимоий ҳимояга муҳтож бўлганларга ҳам ёрдам қўлини чўзиб келмоқда. «Наврўз» байрами муносабати билан ўтказилган тадбирларга ажратилган 779 минг сўмдан 180 минг сўми тумандаги 30 нафар кам таъминланган, ногирон ва ёлғиз кексаларга сарфланди.

Жамиятнинг алоҳида эътиборга молик бўлган яна бир эзгу ишларидан бири, бу «Ақчакўл» соғломлаштириш масканининг тўлалигича ана шу корхона оталиғига олинганлигидир. Шифо маскани 25 ўринга мўлжалланган бўлиб, бу ерда асосан шу заводга қарашли ходимлар ўз саломатликларини тиклайдилар. Мазкур масканда хизмат кўрсатувчи барча тиббиёт ходимларининг ойлик маошлари, тиббий анжомлари ва бошқа керакли ускуналар, шунингдек, бинонинг жиҳозлари учун сарфланадиган харажатлар корхона маблағи ҳисобидан қопланади. Бундан ташқари, тумандаги «Қуёшой» болалар боғчаси, 22-сонли ўрта мактаб ҳам жамият томонидан оталиққа олинган бўлиб, биноларни таъмирлашда, болаларни озиқ-овқат ва ўқув қуроллари билан таъминлашда ёрдам кўрсатиб келинмоқда. Келажак авлоднинг соғлиғи, баркамол бўлиб етишишида катта аҳамиятга эга бўлган А.Навоий номли маҳалладаги футбол, волейбол, баскетбол каби майдончаларни ўз ичига олган Теннис корти қурилишига ҳам жамият томонидан 1 миллион сўм миқдорида маблағ ажратилди.

– Кўриб турганингиздек, корхонамизнинг иқтисодий имкониятлари, ишчи-хизматчиларимизнинг меҳнат ва яшаш шароитлари, шукроналар бўлсинким, яхши, - деди касаба уюшма қўмитаси раиси Собир Мирсолиев, – бунинг сабаби эса ишлаб топилган ҳар бир ортиқча маблағ ишчи-хизматчиларнинг ижтимоий ҳимоясига сарфланаётганидан бўлса керак, деб ҳисоблайман. Бир муҳтож инсоннинг хожатини чиқарганингизда, етим-есир, ногирон-кексанинг озми-кўпми ёрдамингиз билан дардига шерик бўлганингизда уларнинг юзларидан нур ёғилиб, атроф яшнаб кетгандай бўлади. Меҳр – бу илоҳий сеҳр. Зеро, меҳр-оқибат, саховат бор жойда ҳар доим барака бўлади, фаровонлик ҳукм суради.

Дилором АЛЛАҚУЛОВА, «Ишонч» мухбири

Биз билган, билмаган тарих

МИРЗО УЛУҒБЕК

– Улуғбек ҳукмдорлигининг сўнгги палласи то ҳануз кўпчиликни қизиқтириб келади. У нима учун ўғли Абдулатифдан панд еди, ҳокимиятдан воз кечишга мажбур бўлди?

– Шоҳруҳ вафотидан кейин (1447 йил) темурийлар ўртасида ҳокимият талашиш авжга минади. Улуғбек Самарқанд тахтига даъвогар Абулқосим Бобур Мирзо ва Алоуддавланинг хуружларини бостирай, деб турган бир пайтда кўчманчи ўзбек Абдулхайрхон қирғин уюштириб пойтахт атрофида пайдо бўлди. Улуғбек отаси ўлимидан кейин Ҳиротни эгаллаб олган Абулқосим Бобур Мирзони жангу жадалда енгиб, Самарқандга қайтаётганида йўлда унга амир Ҳиндука бошчилигидаги Абдулқосим лашкарлари ҳужум қилади. Устига-устак кўчманчилар ҳам Улуғбекка шикаст етказиб, ҳолдан тойдиради. Ҳукмдор Самарқандга киролмай, ўша йилги қишни Бухорода ўтказишга мажбур бўлади. Лекин Улуғбек учун энг оғир зарба, бу ўғли Абдулатифнинг амакиси Абулқосим Бобур билан пинҳона тил бириктириб, отасига қарши тиш қайраши бўлди. 1449 йил 19 сентябрда қирғинбарот жанг бўлиб ўтади. Бу курашда Улуғбек енгилиб, Самарқанд томон чекина бошлайди, бироқ шаҳар кутвалиси уни ичкарига қўймайди. Улуғбек учун Шоҳруҳияга чекинишдан бўлак чора қолмайди. Бироқ бу ерда ҳам шаҳар дарвозаси унга очилмайди. Шу зайлда Улуғбек ҳокимиятни Абдулатифга топшириб, ўзи Макка томон азимат қилади. Аммо риёкорлик уясини қурган бир гуруҳ шариатпаноҳлар Улуғбекка нисбатан «диндан қайтган» деган иғво ва бўҳтонлар асосида фатво чиқариб, уни ўлимга маҳкум этиш чораларини кўрадилар. Бунга шаҳарнинг ўн беш та қозисидан ўн тўрттаси қўл қўяди. Фақат қози Мискин бу қарорни нотўғри деб билиб, қўл қўйишдан бош тортади.

Падаркуш ўғил бошчилигидаги бу қарор тайёрлангач, Аббос деган қотил Улуғбекнинг орқасидан етиб бориб, Самарқанддан унчалик узоқ бўлмаган бир хонадонда ясоққа етказади. Шундай қилиб, зукко олим, аниқ фанлар бўйича Ўрта асрларда йирик асар ёзиб дунёни лол қолдирган донишманд 1449 йилнинг 25 октябрида 56 ёшида аянчли ўлим топади.

– Улуғбекнинг илмий фаолияти жуда кўп қиррали бўлган. Унинг тарихий асари ва фалаккиётга доир «Зижи Кўрагоний» китоби неча асрларки қўлдан тушмайди.

– Заҳириддин Муҳаммад Бобурнинг яқин қариндошларидан бири, атоқли муаррих Муҳаммад Ҳайдар (1500-1551) ўзининг «Тарихи Рашидий» номли асарида Мирзо Улуғбек ўз даврининг етук риёзиёт ва фалаккиёт олими бўлиш билан бирга йирик тарихчи бўлганлигини ҳам айтган. У «Тўрт улус тарихи» номли асар ёзиб қолдирганлигини Ўрта асрнинг бошқа тарихчилари Хондамир, Маҳмуд ибн Вали каби олимлар ҳам эътироф этганлар. Аммо бу асарнинг тўлиқ нусхаси ҳанузгача топилмаган. Абу Райҳон Беруний номидаги Шарқшунослик институти фондида эса бу асарнинг қисқартирилган форс тилидаги варианти етиб келган. Бир гуруҳ олимлар бу асарни 1994 йилда ўзбек тилига таржима қилдилар.

– Улуғбекнинг шогирдлари яратган асарлар, таржималар, айтишларича, катта бир уйга сиғмайди. Бу асарлар тўғрисида ҳозир қандай маълумотларга эгамиз?

– Буюк олимнинг фалаккиёт соҳасида катта илмий изланишлар олиб бориб, «Зижи Кўрагоний» номли астрономик жадвални форс тилида тузиб чиққанлиги маълум. Бу асарнинг «Муқаддима» қисми бундан икки аср аввал француз тилига таржима қилинган эди. Улуғбекнинг суюкли шогирди Ғиёсиддин Жамшид бу «Муқаддима»ни ўз даврида араб тилига таржима қилганди. Унинг шу таржимасидан XVIII асрда кўчириб олинган варианти Тошкентда №2123 инвентар рақами билан сақланиб келинади.

«Зижи тарихи Султон» деб номланган бу қўлёзманинг тугалланмасида «Рисолани ёзиб тамом қилди Мавлоно Султон ибн Султон Улуғбек ибн Султон Шоҳруҳ ибн Султон Темур Кўрагон» деган сўзлар ёзилган. Шуни таъкидлаш жоизки, Жамшид таржимасидаги арабча матн форсчасидан бироз фарқланади. Унда тақвим бўйича қилинган баъзи изоҳот ва тўлдиришлар мавжуд. Бу қўшимчалар Улуғбекнинг кейинги кузатувларининг ҳосиласи сифатида майдонга келган фикрларидир. Кузатиш натижалари эса йил ҳисоби, сайёралар ҳаракатининг жадваллари ва юлдузларнинг жойлашиш ўрнидан иборат. Улуғбекнинг бундай ҳукм-хулосага келишида ўнлаб шогирдларининг ҳам ҳиссаси бор, албатта. Бу шогирдлар математика ва фалаккиётнинг назарий ва амалий масалаларига оид қатор асарлар ёзиб қолдирганлар.

Бироқ бу асарларнинг кўпчилиги бизгача тўлиқ етиб келмаган. Уларнинг озгина қисми тақдир тақозоси билан жаҳондаги кутубхоналарга сочилиб кетган. Масалан, Ғиёсиддин Жамшид «Хоқоннинг мукаммал Элхоний жадваллари» номли китоби билан ўз давридаёқ танилиб кетган эди. Бу асар учун Ғиёсиддин Мароға расадхонасида Насриддин Тусий раҳбарлигида тузилган жадвал асос бўлган эди. Элхонийлар жадвалини Ғиёсиддин чуқур ўзлаштириб, уни шарҳлади, керакли тузатишлар киритиб, таҳлил қилиб чиқди. Бу асарни у форс тилида ёзди. Шарқшунос олимларнинг маълумот беришича, мазкур асар Туркиянинг «Аё Сўфи» кутубхонасида сақланади.

Жамшиднинг иккинчи йирик асари «Гўзал боғлардаги роҳат» деб номланади. Унда олим осмон ёритқичларининг кенглиги, узунлиги, ёруғлиги ҳақида маълумот келтирувчи «устурлоб» қуроли ҳақида кенг маълумотлар беради. Бу қўлёзманинг бир нусхаси Лондондаги «Индия Оффис» кутубхонасида сақланади.

Жамшиднинг учинчи асари «Осмонлар нарвони» деб аталади. Араб тилида ёзилган бу асарда самовий жисмларнинг ҳажмини ўлчаб беришга тегишли илмлар ҳақида тезислар баён қилинади.

Араб ва форс тилини мукаммал биладиган рус математиклари Б.А.Розенфельд ва А.П.Юшкевичларнинг аниқлашича, Жамшиднинг бу асари Лейден ва Оксфорд кутубхоналарида сақланади. Унинг тўртинчи асари «Ватар ва синуслар ҳақида рисола» деб аталади. Бу асарида олим градуслар, ёй синусини тўғри ҳисоблаш усулини баён этиб берган. Олимнинг яна бир китоби «Арифметика калити» деб аталади. Унда олим арифметика ва алгебранинг баъзи муҳим масалаларини чуқур текшириб, бир қанча мисоллар берган. Жамшиднинг геометрияга оид «Айлана ҳақида» бир тадқиқот ёзгани маълум. Юшкевичнинг текширишича, бу рисолада Жамшид айлананинг диаметрга нисбатан тақрибий қийматини аниқлаш усулининг жуда осон ва содда йўлини кўрсата олган. Жамшиднинг кейинги икки рисоласи Розенфельд ва Юшкевичлар томонидан таржима қилиниб, 1955 йилда «Жамшид Ғиёсиддин Кошийнинг математик рисолалари» номи билан рус тилида чоп этилди.

Уларнинг тадқиқ этишларича, Жамшид «Арифметика калити» асарида математика бўйича жуда муҳим бўлган «ўнли каср» ва илдиз чиқаришдаги Жамшидча усулни кашф этган. Ўз тадқиқотида у исталган натурал кўрсаткич учун бином формуласини кашф этиб танилган. Жамшид айланага ички ёпишган ва ташқи ёпишган кўпбурчак периметрларини ҳисоблаб, унинг қийматини топиб берган. Жамшиднинг бу илмий маҳоратини дунё математиклари икки юз йилгача янгилай олмаган. Фақат XVIII аср бошларига келиб, Рудольф ван Цейлен 32 хонали миқдор билан бу қийматни аниқлашга муваффақ бўлган. Бу ҳақда Юшкевичнинг «IX-XV аср Ўрта Осиё халқлари математикаси» номли китобида махсус тўхтаб ўтилади.

– Улуғбекнинг энг яқин шогирдлари Қозизода Румий ва Буржандий ҳақида нималар дея оласиз?

– Улуғбек расадхонасининг йирик илмий ходими Салоҳиддин Мусо Қозизода Румийнинг асарлари ҳам дунё астрономлари эътиборини ўзига тортган. Унинг «Арифметика бўйича рисола» асари араб тилида ёзилган. Унинг ягона қўлёзмаси Туркиянинг «Али пошшо» кутубхонасида сақланади. Қозизоданинг иккинчи йирик асари «Астрономия моҳияти» деб аталади. Олимларнинг хабар беришича, бу асар Умар Чағминийнинг астрономияга оид ёзилган йирик асарига шарҳдан иборат. Араб тилида ёзилган бу асарнинг мазмундор тилда дарслик сифатида шарҳлаб берилиши унинг Ўрта аср талабалари учун энг машҳур кундалик мутолаа китобига айланишига сабаб бўлган. Бу қўлёзманинг бир нусхаси Тошкентда сақланади.

Қозизоданинг навбатдаги асари Шамсиддин Самарқандий деган машҳур математик олимнинг геометрияга оид «Шакллар асосларига доир рисола» асарига ёзилган шарҳдан иборат. Унда муҳим геометрик чизмалар, шакллар ҳақида фундаментал тадқиқотлар олиб борилади. Олимнинг яна бир рисоласи «Синуслар ҳақида рисола» деб аталган. Унда олим бир даража ёй синусини аниқлашнинг янги соддалаштирилган усулини тақдим этган. Қозизода Румий, бундан ташқари, Тафтазонийнинг арабча ёзилган жуда машҳур «Фанлар калити» деб номланган асарига ҳам шарҳ бағишлаган. Олимнинг бу китоби XX асргача Шарқ дорилфунунларида ўқитилиб келинган. А.П.Юшкевичнинг «Ғиёсиддин Жамшид ва унинг математик трактати» номли рисоласида уқтирилишича, Улуғбекнинг истеъдодли шогирди Али Қушчи ҳам бир қанча ноёб тадқиқотлар муаллифи бўлган. У «Арифметика ҳақида рисола» асарини яратиб, унда уч қисмдан иборат ҳинд математика ва астрономиясининг баъзи масалаларига чуқур тўхталиб ўтган. Унинг бу асари №3356 инвентар рақами остида Тошкентда сақланади. Унинг яна «Астрономия ҳақида рисола», «Ойсимон шакл ҳали ҳақида рисола», «Муҳаммадия рисоласи», «Фатҳия» каби асарларини эслаш мумкин.

Қозизода Румийнинг набираси ҳисобланган Маҳмуд Чалабий ҳам Улуғбек мактабининг атоқли намоёндаларидан бири бўлган. У «Улуғбек жадваллари шарҳи» деган бир китоб яратган. Математик олим Розенфельднинг таъкид этишича, бу асар турк султони Боязид II нинг илтимоси бўйича ёзилган. У Али Қушчининг «Фатҳия» рисоласига ҳам бир шарҳ бахш этган. Бундан ташқари, Чалабийнинг «Қибла азимутини тадқиқ қилиш ҳақида рисола» деб номланган йирик асари ҳам мавжуд. Айниқса, бу олимнинг «Синус ҳақида тўла рисола» асари ўз даврида кенг тарқалган.

Улуғбек мактабининг забардаст олимларидан яна бир Муъниддин Коший ва унинг ўғли Мансур Кошийлардир. Айниқса, Мансурнинг талантли шогирди Ҳусайн Бuржандийнинг номи беҳад улуғ бўлган. Унинг «Улуғбек жадваллари шарҳи» номли асари 1522 йилда форс тилида ёзилган. Олимларнинг айтишича, Бuржандий бу шарҳни ўзининг бир нечта чизмалари билан тушунтириб кетган. Бuржандий «Альмагест»нинг Тусий томонидан арабчага таржима қилиб кетган асарига ҳам бир шарҳ ёзган. Унинг «Насируддин Тусий устурлоби» ҳақида ёзган шарҳи ҳам XVI асрда машҳур бўлган. Унинг бу қўлёзмаси инглиз шарқшуноси Чарль Сторининг каталогида кўрсатилишича, Британия музейида сақланади. Кейинчалик бу асарнинг намуналари Туркия ва Ўзбекистонда ҳам мавжуд эканлиги маълум бўлди. Бу асар 20 боб бўлиб, у катта ҳажмли қўлёзмадан иборат. Бuржандийнинг «Йил ҳисоблаш ҳақида рисола» асарини ҳам олимлар ғоят қадрлаб эслайдилар.

– Улуғбекнинг машҳур асари «Зижи Кўрагоний» қаерларда ва қачон ўрганилиб, китоб сифатида нашр қилинган? Ўзбекистонда бу асарнинг таржима қилинишига муносабат қандай?

– Улуғбекнинг «Юлдузлар каталоги» асари 1665 йилдаёқ Оксфордда инглизчага таржима қилинганлиги маълум. Бу каталог кейинчалик 1767 йилда Лондонда Шафре томонидан, 1843 йилда эса Бейли томонидан нашр этилган.

Улуғбекнинг «Юлдузлар каталоги» рисоласи ҳатто 1917 йилда Америкада ҳам таржима қилиниб нашр қилинган. Улуғбекнинг жўғрофий жадваллар тузгани маълум. Унинг бу жадвалини ҳам Насируддин Тусий жадвали билан бирликда 1652 йилда Ж.Грайвес Лондонда нашр эттирган. Биз келтириб ўтган мана шу далилларнинг ўзиёқ, Улуғбекнинг фалаккиёт мактаби жумла жаҳонга аллақачонлардан бери яхши таниш эканлигини исботлайди. Улуғбек ва унинг шогирдлари томонидан ёзиб қолдирилган математика ва астрономияга оид асарларини фақат ғурурланиб тилга олиш билан чегараланиб қолмасдан инглиз, француз ва рус олимлари каби уларни чуқур ўрганиб, таржима қилиш пайти аллақачон етиб келди. Биз энди бирор тарихий олим тадқиқотларини фақат йирик саналар муносабати билан ўтказиладиган тадбирлар олдидан эмас, балки кечиктирмасдан тез китобхонларимизга етказиб беришни ўйламоғимиз зарур. Улуғбекнинг асарлари ва унинг шогирдлари ёзган рисолаларни инглиз, француз ва рус олимлари 2-3 аср аввал таржима қилиб ўрганишга киришган бўлсалару, то ҳануз бундай хайрли тадқиқотларга томошабин бўлиб турсак, бизни ҳеч ким кечирмайди.

Суҳбатдош: З.РИХСИЕВ

(Боши ўтган сонда)

«ЙИЛ МАКТАБИ» ТАНЛОВИ ҒОЛИБИГА

касаба уюшма қўмитаси совғаси топширилди

Шаҳрисабз тумани халқ таълими соҳасида катта ютуқларга эришган ҳудуд ҳисобланади. Туманнинг Полмон қишлоғидаги 1-ихтисослашган мактабда ёшларга фанлар бўйича йўналтирилган тартибда билим берилади. Бу ерда 274 нафар ўқувчи таълим-тарбия олмоқда. Илм масканига моҳир педагог Турсун Очилов бир неча йилдан буён раҳбарлик қилиб келаяпти. Мактаб ўқувчилари ҳар йили туман, вилоят ва республика босқичларидаги фан олимпиадаларида фаол иштирок этишиб, фахрли ўринларни эгаллаб келишмоқда.

Мирзо Бедил номидаги мактабнинг таърифи эса нафақат туманда, балки вилоятда ҳам анча машҳур. Мазкур илм маскани вакиллари «Йил мактаби» республика кўрик-танловида муваффақиятли иштирок этишиб, тармоқ касаба уюшма қўмитасининг қимматбаҳо совғасини қўлга киритишди. Шунингдек, Амир Темур, Сулаймон Муродов номли мактаблар, 1-, 2-, 4-лицей ўқувчилари барча рейтинг кўрсаткичлари бўйича юқори балл олиб, туман таълим муассасаларига ўрнак бўлишяпти.

Мазкур муваффақиятлар ортида туман таълим ва фан ходимлари касаба уюшма қўмитаси вакилларининг ҳам муносиб хизматлари бор. Ўн беш минг нафардан ортиқ аъзони бирлаштирган тармоқ касаба уюшма қўмитаси тизим вакилларининг манфаатларини ҳимоя қилиш бўйича ибратли ишларга қўл урмоқда. Айниқса, ўқувчиларни дарсликлар билан таъминлаш ва кутубхоналарни янги адабиётлар билан бойитиш борасида қилинаётган ишлар ибратга сазовор.

Шавкат СУЛТОН,
«Ишонч» мухбири

Футбол

УСМОН ТОШЕВ ШОГИРДЛАРИ

тўртинчи марта ўз уйларида мағлуб бўлдилар

Аввал хабар қилганимиздек, 8-тур энг қизиқарли матч - «Пахтакор» ва «Нефтчи» жамоалари ўртасида кутилган учрашувсиз ниҳоясига етди. Мамлакатимизнинг етакчи клублари Осиё чемпионлар лигаси гуруҳ баҳслари билан банд бўлганликлари учун шунга қарор қилинди.

Лекин барибир тур анчайин муросасиз курашларга бой бўлди. Икки учрашувда меҳмонлар, учтасида мезбонларнинг устунлиги қайд этилди. Бекободда бўлиб ўтган «Металлург» - «Локомотив» командалари баҳсида дурангга имзо чекилди. Ҳисоб - 1:1.

Мана, икки ойдирки «Бухоро» барчани ҳайратга солишда давом этмоқда. Жамоа саккиз ўйиннинг учтасида ғалаба қозонди ва уларнинг барчасини сафарда қўлга киритди. Охирги турда эса Наманганнинг «Навбаҳор» клубини қабул қилиб, йирик - 4:0 ҳисобида мағлубиятга учради. Бу Усмон Тошев шогирдларининг ўз майдонида учраган тўртинчи мағлубиятидир. Ғалати-а, ёки «уйингда деворлар ҳам ёрдам беради», деган гапнинг «Бухоро» футболчиларига алоқаси йўқми?

Маълумки, Сурхон воҳасидан кўплаб истеъдодли футболчилар етишиб чиққан, чиқяпти ҳам. Лекин улар бу ерда узоқ туриб қолмаётганлари, катта шаҳарларда ва атоқли клубларда тўп суриш истаги устунлик қилаётгани вилоят шарафини муносиб ҳимоя қила оладиган кучли жамоани тузиш имконини бермаётир. Эҳтимол, бунинг учун фурсат етиб келгандир. Ҳар ҳолда бугунги «Сурхон» клубининг истиқболи борга ўхшайди. Фақат унга эътиборни кучайтириш, моддий-маънавий жиҳатларга янада жиддий аҳамият бериш лозим. Нима бўлганда ҳам «Сурхон»нинг саккизинчи турда «Самарқанд-Д» жамоасини ҳар томонлама мағлуб эта олганлиги, муҳими, анчайин қизиқарли ўйин намойиш қилгани кишида умид уйғотади. Б.Аннаматов, О.Шомуродов ва Ж.Исоқулов томонидан киритилган учта тўп жамоага нафақат уч очко келтирди, балки унинг турнир жадвалидаги аҳволини ҳам яхшилади.

Қолган учрашувларда қуйидаги натижалар қайд этилди: «Трактор» - «Насаф» - 0:1, «Сўғдиёна» - «Қизилқум» - 2:0, «Машъал» - «Андижон» - 3:1.

5 МАЙГАЧА БЎЛГАН ВАЗИЯТ

	Ў	Ю	Д	М	Т-Н	О
1. «Пахтакор»	7	6	1	0	21-1	19
2. «Навбаҳор»	8	6	1	1	18-3	19
3. «Нефтчи»	7	6	0	1	17-3	18
4. «Насаф»	8	5	1	2	16-5	16
5. «Локомотив»	8	2	4	2	8-5	10
6. «Сурхон»	8	3	1	4	11-14	10
7. «Металлург»	8	3	1	4	6-15	10
8. «Бухоро»	8	3	1	4	6-17	10
9. «Трактор»	8	3	0	5	7-15	9
10. «Машъал»	8	2	2	4	11-12	8
11. «Қизилқум»	8	2	2	4	10-16	8
12. «Андижон»	8	2	1	5	8-14	7
13. «Сўғдиёна»	8	2	1	5	4-11	7
14. «Самарқанд-Д»	8	2	0	6	7-16	6

Болалар спорти

Спорт мактабимиз бундан 34 йил муқаддам туман халқ таълими бўлими қошида ташкил этилган. Ўтган йиллар давомида ўқувчиларимиз вилоят ва республика миқёсидаги ўнлаб мусобақаларда, «Қувноқ стартлар» телевизион беллашувларида зафар қучдилар. Бу анъана бугунги кунда изчиллик билан давом эттирилмоқда.

ЭЪТИБОР мевасини беради

Ҳозирги пайтда БЎСМда 765 нафар ўқувчи футбол, волейбол ва миллий кураш бўйича ўтказилаётган машғулотларда қатнашишяпти. 48 та гуруҳга ажратилган тарбияланувчиларга 15 нафар малакали мутахассис мураббийлик қилишмоқда. Энг муҳими, машғулотларни ўтказишда ҳеч қандай узилишлар йўқ, олдиндан белгиланган жадвал-режа асосида мунтазам равишда ташкил қилинмоқда.

Тўққизта волейбол гуруҳида 163 нафар ўғил-қиз шуғулланади. Уларга мураббийлар – Ж.Назаров ва Б.Маматов волейбол сирларини ўргатишади. Машғулотлар асосан 7-, 8-, 9-мактаблар спорт залларида ўтказилмоқда. Яқинда ўғил болалар жамоамиз 5-7 синф ўқувчилари ўртасида ўтказилган вилоят мусобақасида биринчи ўринни эгаллаб, республика босқичига йўлланма олишди.

248 нафар ёш футболчиларимиз 16 та гуруҳга бириккан. Улар орасида истеъдодлилари кўп. Айниқса, Панжи Аминов устозлик қилаётган гуруҳ тарбияланувчилари қатор муваффақиятларга эришмоқда. Яқинда улар вилоят биринчилиги ғолиблигини қўлга киритишди. Шунингдек, А.Нуруллаев, М.Болтаев каби мураббийлардан кураш сирларини ўрганган ёш полвонларимиз – Абдулло Поёнов ва Акмал Ражабовлар республика мусобақаларида кумуш медал билан тақдирланди.

Мураббийлар ва ёш спортчиларни туман мутасаддилари, ҳомийлар доимий равишда қўллаб-қувватлаб келишяпти. Жумладан, мактабимиз моддий техника базасини мустаҳкамлаш учун туман халқ таълими бўлими томонидан 3 миллион сўм маблағ сарфланди. Умид қиламизки, бундай ғамхўрлик ўз мевасини беради, албатта.

Р.АҲМЕДОВ,
Музрабод туман ХТБ тасарруфидаги спорт мактаби директори

Турфа олам

ҚУШЛАР НЕГА ЙЎЛДАН АДАШМАЙДИ?

Қушлар учишда нимага қараб мўлжал олади? Узоқ масофаларга қандай қилиб тўғри йўл топиб учиб боради?

Англиялик зоолог ва немис олимлари илмий текширишлари қушларнинг учишида қуёшга қараб мўлжал олишларини кўрсатди.

Қушлар вақтнинг эндоген ўлчагичининг кўрсатган «даражалари»ни қуёшнинг баландлиги ва ҳолати билан беихтиёр таққослаб, тўғри йўл топадилар.

Тажриба тариқасида қушлар сунъий «Қуёш»нинг янги ҳолатига кўникишгач, лабораториядан чиқарилди ва қўйиб юборилди. Бироқ қушлар лабораториядаги электрнинг орбита бўйлаб ҳаракатига ва вақтига ўрганиб қолганлиги учун адашиб кетишди. Олимлар чуғурчиқларни лаборатория атрофидаги яқин жойга овқат излаб учиб боришга ўргатишди. Кейинроқ қушлар сунъий қуёш нурлари билан ёритилган лабораторияга киритилди. Улар ҳавога учирилганда бу жойни тополмай адашиб кетишди. Қушлар билан ўтказилган бундай тажрибаларни узил-кесил исботланган деб бўлмайди. Чунки бу соҳада ҳам аниқланмаган кўпдан-кўп саволлар бор.

ТАНГА ДАРМОН ОШКЎКЛАР

Бир вақтлар кўҳна Юнонистонда тангаларга селдерей тасвири туширилган экан. Спорт мусобақаларида ғолиб чиққанларнинг бўйинларига юксак мукофот - «селдерей гулчамбари» илиб қўйишган.

Бу ошкўк таркибидаги витамин ва минерал тузлар барча мева-сабзавотлардагидан кўпроқ экан.

Унинг энг аҳамиятли томони шундаки, у асаб хасталикларининг барча турларини даволайди, уйқуни сокинлаштиради ва семириб кетишнинг олдини олади.

Қадимги китобларда ёзилишича, петрушкани одамлар «умрни узайтирувчи дори» деб билишган. Косметикада яшартирувчи ниқоблар ҳам айнан петрушкадан тайёрланган.

Айтишларича, бир грамм петрушка бир килограмм хандоридан кўра фойдалироқ экан.

Кўз нурини кучайтиришда петрушкадан фойдаланилган. У жигар ва нафас сиқиш хасталикларига даво. Киши танаси учун зарур бўлган каротин ва аскорбин кислотаси укропда сероб. Агар сизни турли оғриқлар безовта қилаётган бўлса, бир стакан миқдордаги тўғралган укропни истеъмол қилинг.

Қадимда Мисрда кашнич энг севимли гиёҳ саналган. Майдаланган кашнич баргини сигир сутига аралаштириб, оғриқли шишлар даволанган.

Кашнич бош айланишига шифо бўлишини Абу Али ибн Сино айтган.

А.АЛИБОЕВ

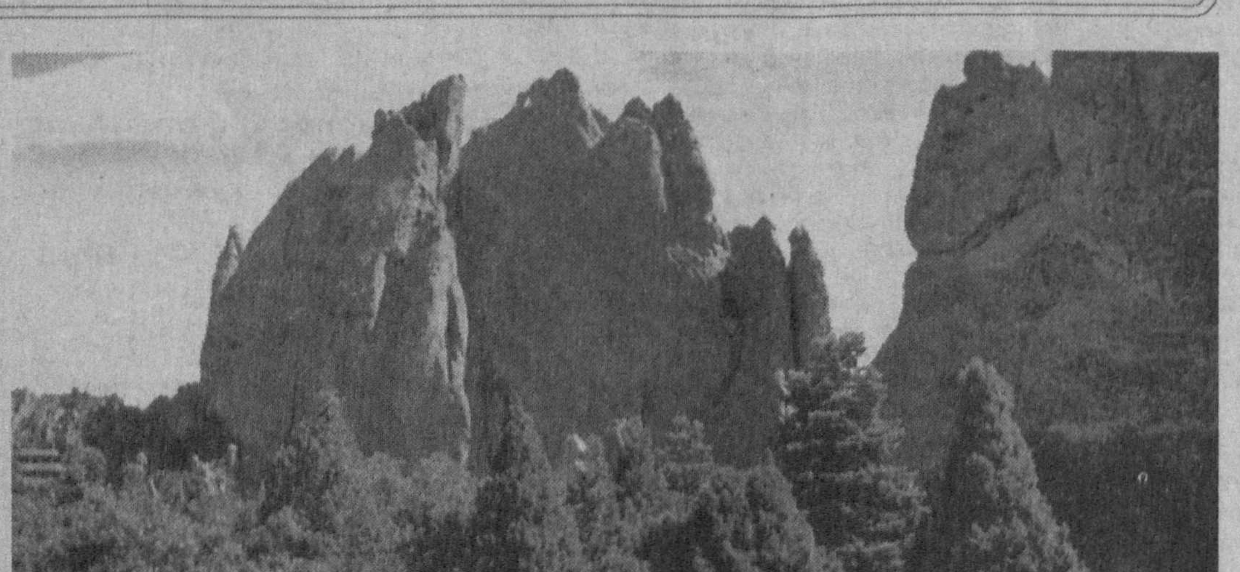

Огоҳликка даъват

Ҳар бир инсон ўзи яшаб турган хонадонини, нон-туз тановвул қилган дастурхонини муқаддас билмоғи керак. Туз еган жойга тупурмоқ нонкўрлик ҳисобланади.

КИМ БИРОВГА ЧОҲ ҚАЗИСА...

Косон туманида бўлганимизда халқ таълими фидойиси, ихтисослашган лицей-интернат директори Зайнаб опа Дўстёровани учратиб қолдик.

Юзлаб муносиб шогирдлар тайёрлаган тажрибали муаллима Ўсар Суяров номли умумтаълим мактаби тарих фани ўқитувчиси Баҳром ака Толипов билан ёшлар тарбияси хусусида фикр алмашишаётган экан.

- Халқимизда ким бировга чоҳ қазиса ўзи йиқилади, деган ҳикмат бор. Ёруғ кунларимизни кўролмаган қора гуруҳларнинг жиноятлари ҳеч қачон кечирилмайди.

Огоҳлик - давр талаби. Яқинда туман ҳокимлиги, «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати туман Кенгаши, халқ таълими бўлими, мудофаага кўмаклашувчи «Ватанпарвар» ташкилоти, мудофаа ишлари бўлими ва касаба уюшма Кенгаши билан ҳамкорликда Косон шаҳрининг Нартибаланд маҳалласида «Ватанни қўриқлаш - ҳар бир инсоннинг бурчи» мавзуида қизиқарли учрашув ўтказилди. Вазирлар Маҳкамасининг «Ижтимоий маънавий муҳитни янада соғломлаштириш, диний ақидапарастликнинг олдини олиш чора-тадбирлари тўғрисида» ва «Маънавий-маърифий ислоҳотларни янада чуқурлаштириш ва уларнинг самарадорлигини ошириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарорлари ижросини таъминлаш муҳим вазифа, - дейди биз билан суҳбатда таълим ва фан ходимлари касаба уюшма туман қўмитаси раиси Исмоил Назаров. - Зеро, она Ватанимиз тинчлиги ва осойишталиги ҳамма нарсадан азиз ва муқаддас.

Туман ички ишлар бўлими бошлиғининг ўринбосари, милиция подполковниги С.Барноевнинг таъкидлашича, ҳуқуқбузарликнинг олдини олиш, жиноятчиликка қарши кураш соҳасида профилактика тадбирлари кучайтирилаяпти. Мавжуд 25 та милиция таянч пунктлари ходимлари қишлоқ ва маҳалла фуқаролар йиғинлари кенг жамоатчилик билан ҳамкорликда «Ўз уйингни ўзинг асра», «Огоҳлик - давр талаби», «Гиёҳвандлик - аср вабоси», «Тинчлик ва осойишталик - катта бойлик» мавзусида давра суҳбатлари ва мулоқотлар уюштирилаяпти.

Нартичуқур, Равот, Й.Охунбобоев, Месит, Арабхона маҳалла, Пўлати, Олачабоп, Гувалак, Бўлмас, Обидида қишлоқ фуқаролар йиғинлари, касб-ҳунар коллежлари, мактабларда ҳуқуқ-тартибот идоралари ходимлари ҳамда фахрийлар билан бўлган учрашувларда ҳуқуқбузарлик ва диний экстремизмнинг зарарли оқибатлари ҳақида сўз юритилди.

- Ақидапарастлар қабиҳ хатти-ҳаракатларини дин ниқоби остида хаспўслашга ҳаракат қиладилар, - дейди тумандаги «Ҳазрати Қусом ота» жомеъ масжидининг имоми Аслиддинхон ҳожи Тожиддинхон ўғли. - Ислом дини ёвузликни қатъиян қоралайди. Қуръони Карим ва муқаддас ҳадисларда ноҳақ одам ўлдириш энг катта гуноҳ эканлиги зикр этилган.

Ватан - саждагоҳ каби муқаддас. Киндик қони томган она юрт азиз ва мукаррам. Фарзандларимиз соғлом фикрли, инсофли ва диёнатли кишилар бўлиб вояга етсалар барча эзгу ниятлар рўёбга чиқаверади.

И.ТИЛЛАЕВ,
«Ишонч» мухбири

ISHONCH

МУАССИС: Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси

Бош муҳаррир Мирғиёс ҚАЮМОВ

Таҳрир ҳайъати:
Эркин Воҳидов, Сайёра Рашидова, Жория Алимхўжаева, Маъмура Одилова, Маҳмуджон Расулов, Элёр Ёқубов, Зайниддин Рихсиев (бош муҳаррир биринчи ўринбосари), Виктор Зверев (бош муҳаррир ўринбосари «Ишонч-Доверие»), Мирзоҳид Содиқов, Шамсиддин Эсонбоев, Қудратилла Рафиқов, Мирфозил Олимов.

E-mail: ishonch@dostlink.net; ishonch1@dostlink.net

ТЕЛЕФОНЛАР:
Котибият 56-52-78; Хатлар бўлими 56-85-43; Реклама ва эълонлар бўлими (3712) 56-85-79.

Газета 1991 йил 21 мартдан чиқа бошлаган

Босишга топшириш вақти - 21.00
Топширилди - 21.50

Манзилимиз: 700165, Тошкент шаҳри, «Бухоро» кўчаси, 24-уй. Нашр кўрсаткичи: 133; 134

Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 035-рақам билан рўйхатга олинган.

IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Офсет усулида босилди. Бичими А-2. Ҳажми 2 босма табоқ. Сотувда эркин нархда.

«Шарқ» нашриёт—матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41—уй.

Тиражи: 16355 Буюртма Г— 615 1 2 3 4 5